

บทที่ 8

ผลการวิจัยและการพิสูจน์สมมติฐาน

การพิสูจน์สมมติฐาน

การศึกษาบทบาททางเศรษฐกิจของผู้หญิงกับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม ในกรณีของหมู่บ้านจับพริก หมู่ที่ 4 ตำบลมิตรภาพ อำเภอเวียงเหล็ก จังหวัดสระบุรี โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยทางมานุษยวิทยา มีสมมติฐานของการศึกษาวิจัย คือ

- 1) ผู้หญิงในชุมชนที่มีอายุมากกว่า 40 ปีขึ้นไป จะมีบทบาททางเศรษฐกิจมากกว่าผู้หญิงในชุมชนที่มีอายุน้อยกว่า
- 2) การรับนวัตกรรมทางวัฒนธรรมมีผลต่อบทบาททางเศรษฐกิจของผู้หญิงในชุมชน
- 3) การรับนวัตกรรมที่เป็นนวัตกรรมมีผลต่อบทบาททางเศรษฐกิจของผู้หญิงในชุมชน
- 4) การพัฒนาโดยหน่วยงานภาครัฐบาลมีผลต่อบทบาททางเศรษฐกิจของผู้หญิงในชุมชน
- 5) การพัฒนาโดยหน่วยงานภาครัฐวิสาหกิจมีผลต่อบทบาททางเศรษฐกิจของผู้หญิงในชุมชน
- 6) การขาดแหล่งน้ำมีผลต่อบทบาททางเศรษฐกิจของผู้หญิงในชุมชน
- 7) การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศมีผลต่อบทบาททางเศรษฐกิจของผู้หญิงในชุมชน

สามารถพิสูจน์สมมติฐาน ทั้ง 7 ข้อ ได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ผู้หญิงในชุมชนที่มีอายุมากกว่า 40 ปีขึ้นไป จะมีบทบาททางเศรษฐกิจมากกว่าผู้หญิงในชุมชนที่มีอายุน้อยกว่า

การพิสูจน์สมมติฐาน จากการศึกษาวิจัยพบว่า ที่ศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์ทับทรวง อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี มีการศึกษาถึงอายุของเกษตรกรที่มีส่วนสำคัญในการประกอบอาชีพการเลี้ยงโคนมของจังหวัดสระบุรี เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม สำหรับเกษตรกรรายย่อย ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาได้จากการสำรวจในภาคสนาม โดยการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในเขตจังหวัดสระบุรี จำนวน 538 ราย พบว่า อายุของเกษตรกรเป็นปัจจัยหนึ่งที่มียบทบาทสำคัญต่อการเสริมสร้างความคิดและความชำนาญ ตลอดจนถึงการยอมรับวิทยาการสมัยใหม่เพื่อช่วยในการเพิ่มปริมาณน้ำนมดิบ เกษตรกรที่ประกอบอาชีพการเลี้ยงโคนม ส่วนใหญ่จะมีอายุระหว่าง 30-60 ปี (ร้อยละ 79.18) รองลงมาคือ อายุต่ำกว่า 30 ปี (ร้อยละ 17.10) และอายุสูงกว่า 60 ปี (ร้อยละ 3.72) (วารสาร โคนม , 2538 : 86)

จากการวิจัยข้างต้น ตัวเลขที่ได้เป็นตัวเลรวมของผู้เลี้ยงโคนมชายและหญิง ที่ไม่ได้แยก เพราะอาชีพการเลี้ยงโคนมเป็นอาชีพที่ผู้ชายไม่สามารถทำคนเดียวได้ จะต้องช่วยกันทำและทำแทนกันได้ในทุกขั้นตอน และการศึกษาที่ได้ก็มีความใกล้เคียงกับที่ผู้วิจัยได้ไปทำการศึกษาในชุมชนบ้านซับพริก แต่แตกต่างกันตรงอายุเล็กน้อย จากผู้ที่ประกอบอาชีพการเลี้ยงโคส่วนใหญ่ของจังหวัดสระบุรีมีอายุระหว่าง 30-60 ปี ส่วนผู้หญิงในชุมชนบ้านซับพริกที่มีความสำคัญในการประกอบอาชีพเลี้ยงโคนมจะมีอายุระหว่าง 40-60 ปี

จากการวิจัยพบว่า ผู้หญิงบ้านซับพริกทั้งหมดมีจำนวน 200 คน อยู่ในช่วงวัยทำงาน คือ ประมาณ 19-50 ปี จะมีมากที่สุดถึง 96 คน ช่วงอายุ 51-60 ปี มีจำนวน 14 คน และอายุ 60 ปีขึ้นไปมีจำนวน 14 คน ในที่นี้ เรากำหนดให้ ผู้หญิง หมายถึง ผู้หญิงที่มีอายุระหว่าง 19-60 ปี ขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ภายในหมู่บ้านซับพริก จึงมีผู้หญิงที่จะทำมาวิเคราะห์ทั้งหมด $96+14+20 = 130$ คน โดยทั้งหมดนี้จะถูกแบ่งออกเป็น 2 ช่วงอายุ คือ ผู้หญิงอายุน้อยหรืออายุน้อยกว่า 40 ปี และ ผู้หญิงอายุมากหรืออายุตั้งแต่ 40 ปี ขึ้นไป ส่วนบทบาททางเศรษฐกิจก็กำหนดให้เป็นบทบาทในการเลี้ยงโคนม ดังแสดงในตาราง

ตารางที่ 12 แสดงช่วงอายุของผู้หญิงกับการมีบทบาทในการเลี้ยงโคนม

ช่วงอายุ	เลี้ยงโคนม (คน)	ไม่ได้เลี้ยงโคนม (คน)	รวม (คน)
ผู้หญิงอายุน้อย (อายุน้อยกว่า 40 ปี)	19	29	48
ผู้หญิงอายุมาก (อายุตั้งแต่ 40 ปี ขึ้นไป)	77	5	82
รวม	96	34	130

จากตารางที่ 12 จะเห็นว่า ผู้หญิงที่อายุน้อยกว่า 40 ปีกับผู้หญิงที่อายุตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไปมีจำนวนไม่เท่ากัน ดังนั้นการจะตัดสินใจว่าผู้หญิงกลุ่มใดมีบทบาทในการเลี้ยงโคนมมากกว่ากันนั้น ไม่สามารถมองออกได้อย่างชัดเจน ผู้วิจัยจึงได้นำค่าความเป็นจริงมาคำนวณเทียบอัตราส่วนออกมาเป็นเปอร์เซ็นต์ เพื่อให้สามารถมองความแตกต่างให้เห็นชัดยิ่งขึ้น ดังนี้

ตารางที่ 13 แสดงช่วงอายุของผู้หญิงกับการมีบทบาทในการเลี้ยงโคนม (จำแนกตามเปอร์เซ็นต์)

ช่วงอายุ	เลี้ยงโคนม (คิดเป็น %)	ไม่ได้เลี้ยงโคนม (คิดเป็น %)	รวม (คิดเป็น %)
ผู้หญิงอายุน้อย (อายุน้อยกว่า 40 ปี)	39.58	60.42	100
ผู้หญิงอายุมาก (อายุตั้งแต่ 40 ปี ขึ้นไป)	93.90	6.10	100

จากตารางที่ 13 จะเห็นว่า ผู้หญิงที่อายุน้อยกว่า 40 ปี มีบทบาทในการเลี้ยงโคนม เพียง 39.58 % ส่วนผู้หญิงที่มีอายุตั้งแต่ 40 ปี ขึ้นไป มีบทบาทในการเลี้ยงโคนมถึง 93.90 % เพราะฉะนั้นผู้หญิงที่มีอายุตั้งแต่ 40 ปี ขึ้นไป มีบทบาทในการเลี้ยงโคนมมากกว่าผู้หญิงที่อายุน้อยกว่า 40 ปี อยู่ 54.32 %

การที่ผลออกมาเช่นนี้ ไม่ใช่ว่าผู้หญิงที่อายุน้อยจะละเลยต่อการหารายได้เข้าครอบครัว แต่ผู้หญิงอายุน้อยส่วนใหญ่มักได้รับการศึกษาสูงกว่าผู้หญิงอายุมาก จึงทำให้มีโอกาสได้รับรู้ถึงโลกภายนอกมากกว่า ประกอบกับพื้นที่โดยรอบมีสิ่งปลูกสร้างเกิดขึ้นมาก อาทิ โรงงานปูนซีเมนต์ ที.พี.ไอ. โรงกลั่นน้ำมัน ปั้มน้ำมัน รีสอร์ท บ้านจัดสรร ร้านอาหาร เป็นต้น จึงทำให้วิถีชีวิตของผู้หญิงอายุน้อยชาวชัยพริกสัมพันธ์กับระบบของโรงงาน และสถานก่อสร้างเหล่านี้ค่อนข้างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อีกทั้งผู้หญิงอายุน้อยก็ไม่ต้องการทำงานโดยใช้แรงงานมาก ๆ ไม่ชอบให้เนื้อตัวสกปรก ต้องการแต่งตัวสวย ๆ ได้พบปะผู้คนมากหน้าหลายตา และหากขยันทำงาน ก็จะได้ค่าล่วงเวลา เมื่อรวม ๆ แล้ว ก็มีรายได้ต่อเดือนไม่น้อยเลยทีเดียว จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ผู้หญิงอายุน้อยตัดสินใจไปสมัครเป็นลูกจ้างประจำ หรือลูกจ้างชั่วคราว ในโรงงานปูนซีเมนต์ ที.พี.ไอ. โรงกลั่นน้ำมัน ปั้มน้ำมัน รีสอร์ท บ้านจัดสรร ร้านอาหาร เป็นต้น มากกว่าที่จะมาเลี้ยงโคนมอยู่ภายในหมู่บ้าน

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า เป็นไปตามสมมติฐานที่ว่า “ผู้หญิงในชุมชนที่มีอายุมากกว่า 40 ปี ขึ้นไป จะมีบทบาททางเศรษฐกิจมากกว่าผู้หญิงในชุมชนที่มีอายุน้อยกว่า” จากสาเหตุ คือ ผู้หญิงที่อายุมากนั้น โดยมากจะเคยผ่านการทำไร่มาแล้วทั้งนั้น เพราะฉะนั้นการที่ผู้หญิงที่อายุมากเปลี่ยนอาชีพหันมาเลี้ยงโคนม จึงไม่เป็นเรื่องลำบากแต่อย่างใด เพียงแต่ผู้หญิงที่อายุมากจะต้องปรับตัวให้มากขึ้นในช่วงแรกที่เลี้ยง ต่อไปก็จะเกิดความเคยชินไปเอง และการประกอบอาชีพการเลี้ยงโคนมนี้

ยังทำให้ผู้หญิงที่อายุมากไม่มีเวลาที่จะไปทำอย่างอื่นได้เพราะต้องใช้เวลาคู่กับโค และดูแลโคทั้งวัน แต่ผลตอบแทนที่ได้มานั้นก็คุ้มกับเวลาและความเหน็ดเหนื่อยที่เสียไป

สมมติฐานที่ 2 การรับนวัตกรรมทางวัตถุมีผลกระทบต่อบทบาททางเศรษฐกิจของผู้หญิงในชุมชน

การพิสูจน์สมมติฐาน จากการศึกษาวิจัยพบว่า การรับนวัตกรรมทางวัตถุของผู้หญิงชาวซัพริกเป็นไปด้วยดี โดยนวัตกรรมทางวัตถุในที่นี้ ได้แก่ โคนม ถังอูมิเนียมหรือถังสแตนเลส คอกโค แปลงหญ้าขน เป็นต้น ซึ่งเป็นจริงจำเป็นในการประกอบอาชีพการเลี้ยงโคนม โดยผู้หญิงในชุมชนจะมีความเกี่ยวข้องกับนวัตกรรมทางวัตถุเหล่านี้ ตั้งแต่เริ่มเลี้ยงโคนมจนกระทั่งเลี้ยงโคนมจนเกิดความชำนาญ และตั้งแต่เข้ามีคจนกระทั่งคกเข็นในแต่ละวัน ดังนี้

จากผลการวิจัยพบว่า เริ่มตั้งแต่ที่ผู้หญิงในชุมชนคิดที่จะประกอบอาชีพเลี้ยงโคนม ก็จะต้องเลือกพันธุ์โคที่มีคุณภาพ และมีประวัติก่อน หลังจากนั้นผู้หญิงก็จะต้องยอมรับวิถีชีวิตที่ได้เปลี่ยนแปลงไป ตั้งแต่ผู้หญิงโดยทั่วไปในชุมชนจะต้องตื่นตอนเช้ามีคประมาณ 4-5 เพื่อเรียกแม่โคจากคอกรวมมาเข้าคอกกรีด อาบน้ำโคพร้อม ๆ กับให้อาหารโคไปด้วย ประมาณ 6 โมงเช้า ผู้หญิงก็จะเริ่มรีดนมเป็นขั้นตอนต่อมา โดยจะมีการรีด 2 แบบ คือ การรีดนมด้วยมือและการรีดนมด้วยเครื่องรีดนม การรีดนมด้วยมือนั้นจะมีอุปกรณ์การรีด ได้แก่ ถังน้ำชาซ่าเชียวโรค ถังน้ำนม ถังรีดนม ถ้วยตรวจน้ำนม ผ้าเช็ดเต้านม แต่ปัจจุบันจะพบการรีดนมด้วยเครื่องรีดนมมากกว่าการรีดนมด้วยมือ เนื่องจากแต่ละครอบครัวจะมีโคนมจำนวนมากขึ้น การรีดนมด้วยเครื่องจึงทำให้สะดวก รวดเร็ว และประหยัดเวลามากกว่า ในการรีดนมด้วยเครื่องจะต้องเตรียมน้ำยาคลอรีนอย่างเจือจาง เตรียมอุปกรณ์การรีด และผู้ที่ทำการรีดและแม่โคด้วย

เมื่อรีดนมเสร็จประมาณ 7.30 น. ก็จะวางถังใส่ถ่านซึ่งจะมีถังอูมิเนียมหรือถังสแตนเลส ขนาดส่วนใหญ่ที่ใช้กันก็ประมาณ 4 ลิตรกับ 5 ลิตร ไว้บริเวณริมถนนหน้าบ้านของคน เพื่อรอให้รถส่งนมนำไปส่งสหกรณ์ แล้วก็มาช่วยกันโกยมูลโคที่โคถ่ายไว้ตลอดทั้งคืน และล้างคอก หลังจากรับประทานข้าวเช้าเสร็จประมาณ 9 โมงเช้า ก็จะไปตัดหญ้าขนที่แปลงหญ้าเพื่อนำมาให้โคกิน ส่วนผู้หญิงที่อายุประมาณ 60 ปีขึ้นไปส่วนใหญ่จะอยู่บ้านทำความสะอาดคอกโค ตากมูลโคและเตรียมอาหารกลางวัน เวลาประมาณ 12.00 น.เที่ยง ผู้หญิงที่ไปตัดหญ้าก็จะมารับประทานอาหารกลางวัน และพักผ่อนจนถึงเวลาประมาณ 14.00 น. ก็เริ่มทำความสะอาดโค ให้อาหาร เตรียมอุปกรณ์รีดนมรอบบ่าย รีดเสร็จก็นำถ่านไปวางไว้หน้าบ้านที่เดิม แล้วก็ไปตัดหญ้าอีก ส่วนผู้หญิงที่อายุประมาณ 60 ปีขึ้นไปจะโกยมูลโค ทำความสะอาดคอก และเตรียมอาหารเย็น มารับประทานอาหารเย็นพร้อมกันเวลาประมาณ 19.00 น. ดูโทรทัศน์ และเข้านอนประมาณ 3-4 ทุ่ม

การดำเนินชีวิตของผู้หญิงในชุมชนชาบพริกจะเป็นเช่นนี้ทุกวัน ไม่มีวันหยุด ไม่มีเทศกาล หากใครมีธุระต้องไปไหนก็จะต้องมีผู้มาทำหน้าที่ในส่วนนั้นแทน โดยหน้าที่ทุกอย่างจะต้องประกอบด้วยนวัตกรรมทางวัตถุเกี่ยวข้องกับเสมอ

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า เป็นไปตามสมมติฐานที่ว่า “การรับนวัตกรรมทางวัตถุมีผลต่อบทบาททางเศรษฐกิจของผู้หญิงในชุมชน” จากสาเหตุ คือ มีการรับและใช้ วัสดุทางเศรษฐกิจ แหล่งอาหารการกินของสัตว์ ที่อยู่อาศัยของสัตว์ เครื่องมือเครื่องจักรใหม่ ๆ ทางการเกษตร สาขาการปศุสัตว์ มาตั้งแต่เริ่มประกอบอาชีพการเลี้ยงโคนม และมีอัตราเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ นวัตกรรมทางวัตถุดังกล่าว ถูกใช้เพื่อผ่อนแรงผู้หญิงและใช้เป็นทุนเพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพของผลผลิตน้ำนมที่มีคุณภาพ เป็นที่ต้องการของตลาดและได้ราคาสูง ทำให้ผู้หญิงมีบทบาททางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นมาก

สมมติฐานที่ 3 การรับนวัตกรรมที่เป็นอวัตถุมีผลต่อบทบาททางเศรษฐกิจของผู้หญิงในชุมชน

การพิสูจน์สมมติฐาน จากการศึกษาวิจัยพบว่า การรับนวัตกรรมไม่ใช่วัตถุของผู้หญิง หมายถึง การที่ผู้หญิงขอรับการประกอบอาชีพเลี้ยงโคนม การขอรับวิธีการเลี้ยงโคนม และการขอรับวิธีการจัดจำหน่าย โดยพบว่าในตอนแรกผู้หญิงมีการขอรับการรณรงค์ส่งเสริมจากภาครัฐบาล ในการเปลี่ยนอาชีพทางเศรษฐกิจจากการทำไร่ มาเป็นการประกอบอาชีพเลี้ยงโคนม ในช่วงแรกแต่ละบ้านจะมีโคนมถูกผสมเพียงไม่กี่ตัว การเลี้ยงโคนมก็เป็นการเลี้ยงแบบพื้นบ้านที่ไม่ค่อยมีความรู้ทางโคนมมากนัก อีกทั้งยังเลี้ยงแบบไม่ถูกสุขลักษณะ โดยเป็นการเลี้ยงที่ไม่มีการทำบันทึกประวัติ และการฉีดยาป้องกันโรคต่าง ๆ เกี่ยวกับโคนม เช่น โรคไข้เห็บ โรคไข้สามวัน โรคเด้านม อักเสบ โรคแท้งติดต่อ แท้งถูก รกค้าง มดถูกอักเสบ โรคท้องร่วง โรคทางระบบหายใจ ปัญหาทางระบบสืบพันธุ์ โรคกิบเห็นปือช เป็นต้น นอกจากขาดความรู้เกี่ยวกับโรคต่าง ๆ แล้วโรคต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้กับโคนแล้ว ก็ยังขาดความรู้เกี่ยวกับสภาพโรงเรือนที่ทึบ ไม่มีอากาศถ่ายเท ยังก่อให้เกิดปัญหาตามมากับทั้งโคและชาวบ้านผู้เลี้ยงโคอีกด้วย อีกทั้งยังพบว่าแมลงวันมักจะชอบสภาพดังกล่าวนี้ ตกกลางคืนก็จะมิซุงเพราะบริเวณบ้านมักมีน้ำขัง สภาพดังกล่าวส่งผลให้มีกลิ่นเหม็นเข้าไปในน้านมได้ ราคาน้านมในช่วงนั้นจึงไม่ค่อยดีนัก และน้านมก็ไม่ค่อยดี ค่อมาทาสหกรณ์โคนมทั้งสองแห่งจึงได้มีการจัดให้ความรู้และให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับวิธีการเลี้ยงโคนม

เมื่อเป็นเช่นนี้ ผู้หญิงในชุมชนจึงได้เรียนรู้ถึงการเลี้ยงโคนมที่ถูกวิธี ประกอบกับเริ่มเกิดความชำนาญ และมีประสบการณ์ในการเลี้ยงโคนมมากขึ้น จึงทำให้เกิดมาตรฐานในการเลี้ยงโคนม การให้น้านมดิบของแม่โค รวมทั้งสภาพโรงเรือนมีสภาพที่ดีขึ้น เพราะทางสหกรณ์ได้กำหนดมาตรฐานของสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ โดยการให้คำแนะนำและนำไปคิดรวมกับค่าน้านมดิบที่ชาวบ้านชาบพริกแต่ละครอบครัวส่งมา ราคาน้านมดิบของแต่ละครอบครัวจึงแตกต่างกันไป หากใครต้องการให้น้านมดิบของคนมีราคาสูงก็จะต้องเพิ่มศักยภาพในแต่ละด้านที่ทางสหกรณ์โคนมกำหนด โดยผู้หญิงใน

ชุมชนจะต้องคิดหาวิธีและตุครกรการเถียงของตนเอง โดยสามารถไปขอคำปรึกษากับทางสหกรณ์ โคนมได้เสมอ

จึงทำให้ผู้หญิงในชุมชนที่ประกอบอาชีพเถียงโคนม สามารถให้คำแนะนำแก่ผู้หญิงที่ยังไม่กล้ามาทำอาชีพนี้ได้เป็นอย่างดี และยังทำให้ผู้หญิงมีงานทำตลอดปี มีรายได้สม่ำเสมอ ผู้หญิงที่เคยทำไร่ก็เลิกทำไร่หันมาเถียงโคนม และผู้หญิงที่ไปทำงานรับจ้างก็มีอาชีพเพิ่มขึ้น คือ รับจ้างเถียงโคนม ผู้หญิงเหล่านี้จะทำงานเก็บเงินเพื่อซื้อคอกจากฟาร์มที่ตนรับจ้าง เพื่อนำมาประกอบอาชีพเถียงโคนมสำหรับครอบครัวตนเอง

หลังจากที่ผู้หญิงบ้านชัยพริกหันมาเถียงโคนมกันแทบทุกครัวเรือนแล้ว ชีวิตประจำวันก็เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม โดยผู้หญิงในชุมชนจะมีการะกิจทุกวันตั้งแต่เช้าถึงเย็น และทฤติกรรมต่างๆ จะมีลักษณะคล้าย ๆ กัน คือ ต้องตื่นมาทำควาสะอาดตัวโค ให้อาหารโค ริดนมโค ทำควาสะอาดพื้นคอก มูลโค ปัสสาวะโค ไปตัดหญ้าขน เป็นต้น จึงทำให้ผู้หญิงในชุมชนไม่มีเวลาว่างที่จะไปทำงานอย่างอื่น เพียงแค่เถียงโคนมอย่างเดียวกั้หมดวันแล้ว แต่ถึงอย่างไรผู้หญิงชาวบ้านชัยพริกก็พอใจกับรายได้ และการดำรงชีวิตในแต่ละวัน

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า เป็นไปตามสมมติฐานที่ว่า “การรับนวัตกรรมที่เป็นอวัตุภูมิผลต่อบทบาททางเศรษฐกิจของผู้หญิงในชุมชน” จากสาเหตุ คือ มีการรับและปฏิบัติตามนวัตกรรมไม่ใช่วัตุ โดยผู้หญิงในชุมชนได้รับการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับวิธีการเถียงโคนมให้ได้คุณภาพ และนำมาปฏิบัติตามจนเกิดความชำนาญ เกิดประสพการณ์ในการเถียงโคนม สามารถถ่ายทอดประสพการณ์เหล่านี้ให้กับผู้หญิงคนอื่นได้ ในเรื่องของการเถียงโคนมให้อุภวิธีและในเรื่องของการทำให้น้ำนมราคาสูง นวัตกรรมไม่ใช่วัตุดังกล่าว ถูกใช้เพื่อให้ผู้หญิงได้พบกับทางออกของภาวะเศรษฐกิจภายในครอบครัวที่ดีขึ้น ทำให้ผู้หญิงมีบทบาททางเศรษฐกิจสูงขึ้น

สมมติฐานที่ 4 การพัฒนาโดยหน่วยงานภาครัฐบาลมีผลต่อบทบาททางเศรษฐกิจของผู้หญิงในชุมชน

การพิสูจน์สมมติฐาน จากการศึกษาวิจัยพบว่า รัฐบาลมีส่วนช่วยในการทำให้เกิดและช่วยสนับสนุนการประกอบอาชีพการเถียงโคนม มาตั้งแต่ในสมัยแรกเริ่มที่ขอมให้ชาวอินเดียได้เข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยบริเวณรอบกรุงเทพมหานคร โดยประกอบอาชีพเถียงโคนม ซึ่งการเถียงโคนมในสมัยนั้นเป็นการเถียงแบบพื้นบ้านตามมีตามเกิด มีการสร้างโรงเรือนแบบยกพื้นสูงกว่าระดับพื้นดิน เพื่อป้องกันน้ำท่วมจากที่ราบลุ่มและเป็นประ โยชน์ในการระบายอากาศ รวมถึงปิดโรงเรือนแบบมิดชิด เพื่อป้องกันแมลงรบกวน จากการเถียงแบบนี้ พ.ท.พระศัลย์วิทย์ปรีชา (2477ข.) ได้บรรยายถึงลักษณะน้ำนมที่รีดได้ว่า มีกลิ่นคาวและกลิ่นโคนมจนชวนให้คลื่นไส้อาเจียนชามบริโภคนอกจากนี้มีถึงสภปรกคกहनปनน้ำนม และบางแห่งเกือบจะกล่าวได้ว่านมโคสดนั้นไม่ต่างอะไรกับขุยมูลโค ผักกรองที่ชาวอินเดียใช้กินอยู่นั้นไม่ใช่สีขาวแต่เป็นดำสีเหลืองมอ ๆ เพราะถูกใช้

ข้าชากมานานและไม่มีอาการชักฟอกอย่างจริงจัง จากการเลี้ยงที่ไม่ถูกสุขลักษณะและไม่มีการพัฒนา ส่งผลให้การบริโภคน้ำมันยังคงจำกัดอยู่ในชาวอินดูเท่านั้น (สมเกียรติ ทิมพัฒน์พงศ์, 2531 : 12)

การเลี้ยงโคนมของประเทศไทยนั้น ม.จ.สิทธิพร ถือว่าเป็นคนไทยคนแรกที่เลี้ยงโคนมไว้บริโภคเองในครอบครัว แต่สำหรับคนไทยที่ประกอบกิจการฟาร์มโคนมขึ้นมาแห่งแรกนั้นมีชื่อว่า ฟาร์มบางกอกแคร์ โดยมีพระยาเทพหัสดินเป็นผู้ดำเนินการ มีโคนมในการเลี้ยงดูทั้งหมด 116 ตัว บนพื้นที่ 9 ไร่ น้ำมันที่รีดได้จะบรรจุใส่ขวดส่งไปตามบ้านสมาชิกและโรงพยาบาล ส่วนน้ำมันที่เหลือ เจ้าของใช้สำหรับเป็นอาหารบ้านตนเอง แต่ก็ต้องประสบความล้มเหลวจนต้องยกเลิกกิจการไปในปี พ.ศ. 2477 เป็นเพราะประสบปัญหาความขาดทุน จากสาเหตุที่อุปนิสัยคนไทยไม่นิยมบริโภคน้ำมัน และยังมีอาหารชนิดอื่นที่ใช้แทนได้ เช่น กะทิ น้ำมันมะพร้าว น้ำมันถั่ว น้ำมันงา เหล่านี้เป็นต้น จึงไม่ค่อยมีใครสนใจในน้ำมันที่ได้จากโคนมมากนัก

แต่การเลี้ยงโคนมของคนไทยสมัยนั้นจำกัดอยู่เพียงไม่กี่ราย เพราะคนไทยมีความตื่นตัวและอดทนในการเลี้ยงดูและรีดนมชายผู้แบกไม่ได้ (หลวงสุวรรณ วาจกสถิจ , 2492) ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 กองทัพอังกฤษได้นำโคนมพันธุ์โฮลสไตน์ ฟรีเซียน เข้ามาเลี้ยงในพระนครหลายตัว เพื่อต้องการน้ำมันไว้เลี้ยงนายทหารและคนเจ็บ เมื่อสงครามสงบลง โคเหล่านี้จึงได้ตกเป็นของคนเลี้ยงโคชาวอินเดีย และเกิดถูกผสมกับโคพันธุ์บังกลาซึ่งเป็นโคพันธุ์อินเดีย และได้แพร่หลายไปอย่างรวดเร็วแต่ยังคงจำกัดอยู่ในชาวอินเดียเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งในปี พ.ศ. 2488 ได้มีการสำรวจพบว่ามีฟาร์มโคนมทั้งในพระนครและธนบุรีทั้งหมด 127 แห่ง เป็นของชาวอินเดียถึง 122 แห่ง และเป็นของคนไทยเพียง 5 แห่งเท่านั้น

ในปี พ.ศ. 2495 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้นำโคนมพันธุ์เจอร์ซี จากประเทศออสเตรเลีย จำนวน 8 ตัว เป็นตัวผู้ 2 ตัว ตัวเมีย 6 ตัว โคชุดนี้ได้นำมาเลี้ยงไว้เพื่อทดลองและผสมพันธุ์กับวัวบังกลา เมื่อได้ถูกผสมเกิดมา ได้จำหน่ายให้แก่เกษตรกรนำไปเลี้ยงต่อไป

ต่อมากรมปศุสัตว์ได้สั่งซื้อโคพันธุ์บราวน์สวิส จากประเทศสวิสเซอร์แลนด์ จำนวน 15 ตัว เพศผู้ 7 ตัว เพศเมีย 8 ตัว และรัฐบาลสวิสเซอร์แลนด์ให้โดยไม่คิดมูลค่าอีก 6 ตัว เป็นเพศผู้ 3 ตัว เพศเมีย 3 ตัว รวมทั้งหมดเป็น 21 ตัว จากนั้นกรมปศุสัตว์ได้ส่งไปเลี้ยงขยายพันธุ์ที่สถานีทับทิมกว้าง ต่อมาในปี พ.ศ. 2507 กรมปศุสัตว์ได้สั่งซื้อโคนมพันธุ์เจอร์ซีมาอีก 12 ตัว เป็นเพศผู้ 2 ตัว เพศเมีย 10 ตัว และพันธุ์โฮลสไตน์ ฟรีเซียนมาอีก 3 ตัว เป็นเพศเมียทั้งหมด โดยส่งมาจากประเทศออสเตรเลียและนำไปเลี้ยงไว้เพื่อขยายพันธุ์ที่สถานีทับทิมกว้างเช่นเดียวกัน

เมื่อปีพุทธศักราช 2503 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ ได้ทรงเสด็จพระราชดำเนินประพาสทวีปยุโรป ในระหว่างที่เดินเกล้าฯ ทั้งสองพระองค์ทรงประทับแรมอยู่ ณ ประเทศเคนมาร์ค ทั้งสองพระองค์ทรงสนพระทัยเกี่ยวกับกิจการเลี้ยงโคนมของชาวเคนมาร์คเป็นอย่างมาก ดังนั้นหลังจากเสด็จนิวัติประเทศไทยแล้ว ในปีต่อมารัฐบาลเคนมาร์คและสมาคมเกษตรกรเคนมาร์คจึงได้ร่วมกันน้อม

เกล้าฯถวายโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมให้เป็นของขวัญแด่ล้านเกล้าฯ ทั้งสองพระองค์ และเพื่อให้การดำเนินโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมในประเทศไทยบรรลุตามเจตนารมณ์ที่ตั้งไว้ จึงได้มีการตกลงทำสัญญาให้ความช่วยเหลือ ด้านวิชาการและเศรษฐกิจระหว่างรัฐบาลไทยและรัฐบาลเดนมาร์กขึ้น โดยรัฐบาลเดนมาร์กได้ให้ความช่วยเหลือในการจัดตั้งฟาร์มโคนมและศูนย์ฝึกอบรมการเลี้ยงโคนมไทย-เดนมาร์ก แห่งแรกขึ้นที่ อำเภอฉะเชิงเทรา จังหวัดสระบุรี โดยรัฐบาลเดนมาร์กได้จัดตั้งผู้เชี่ยวชาญมาร่วมดำเนินการ และจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานตลอดโครงการเป็นเงินประมาณ 23.5 ล้านบาท

นอกจากโครงการของรัฐบาลเดนมาร์กแล้ว รัฐบาลไทยก็ได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลเยอรมันตะวันตก ซึ่งได้จัดทำโครงการที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับรัฐบาลเดนมาร์ก ต่อมาในปี พ.ศ. 2499 กรมปศุสัตว์ได้ริเริ่มโครงการผสมเทียมโคนมขึ้นที่จังหวัดเชียงใหม่เป็นแห่งแรก และในระหว่างปี 2502-2507 ได้จัดตั้งโครงการผสมเทียมโคนมขึ้นอีก 9 แห่ง คือ สถานีผสมเทียมกรุงเทพมหานคร ราชบุรี นครปฐม เพชรบุรี เชียงราย นครราชสีมา อุบลราชธานี ขอนแก่น และนครศรีธรรมราช (เฉลิมชัย เล็กชม , 2531 : 2)

แม้ว่าในช่วงปีที่ผ่านมามีการขยายการเลี้ยงโคนมอย่างรวดเร็ว แต่น้ำนมที่ผลิตภายในประเทศยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ ดังนั้นจึงมีการสั่งซื้อพันธุ์โคนมจากต่างประเทศเข้ามาเลี้ยงเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะเอกชนรายใหญ่ เช่น บริษัทโชคชัยแคร์ฟาร์ม ได้สั่งซื้อพันธุ์โคนมเลือดผสมพันธุ์ชาฮิวาล-ฟรีเซียน จำนวนพันกว่าตัว และโคนมพันธุ์โฮลสไตน์ ฟรีเซียน อีกจำนวนหนึ่งจากประเทศนิวซีแลนด์ เข้ามาเลี้ยงเพื่อขยายการผลิตในฟาร์ม ต่อมารัฐบาลได้สนับสนุนการเลี้ยงโคนมในปี 2531 และได้อนุมัติวงเงินให้ถึง 40 ล้านบาท เพื่อนำมาให้เกษตรกรกู้ไปซื้อและเลี้ยงโคนม นอกจากนั้นกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ยังได้จัดให้มีโครงการส่งเสริมด้วย โดยการสั่งซื้อโคนมจากต่างประเทศอีกปีละ 20,000 ตัว เป็นเวลา 4 ปี เพื่อให้มีการเลี้ยงโคนมอย่างกว้างขวาง และสามารถผลิตนมได้เพียงพอต่อความต้องการบริโภคของประชาชน (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร , 2530)

จากการขยายตัวของการเลี้ยงโคนมไปยังแหล่งต่าง ๆ ตั้งแต่ปี 2521 เป็นต้นมา ทำให้ปริมาณน้ำนมที่ผลิตได้ทวีสูงขึ้นตามลำดับ จนในปี 2529 ปริมาณการผลิตน้ำนมดิบเพิ่มสูงขึ้นถึง 64,400 ตัน หรือประมาณวันละ 176 ตัน (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร , 2530)

ความเจริญก้าวหน้าของกิจการการเลี้ยงโคนมทั้งหมดในช่วงระยะกว่า 40 ปีที่ผ่านมา ก็เนื่องด้วยเดชะพระบารมีและพระมหากรุณาธิคุณขององค์พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ ทำให้ประชาชนชาวไทยนิยมบริโภคกันอย่างเพียงพอและเป็นที่แพร่หลายดังเช่นอารยะประเทศ อีกทั้งพระองค์ยังทรงสนพระทัยอย่างจริงจังในกิจการเลี้ยงโคนม และเมื่อทรงทราบถึงปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกรอย่างลึกซึ้ง ก็ทรงช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้ถูกล่วงผ่านพ้นไปได้ด้วยดี รวมทั้งทรงรับสหกรณ์โคนมหนอง

โทรราชบุรี จำกัด ให้อู่ในพระบรมราชูปถัมภ์ และโปรดเกล้าฯ ให้มีการจัดตั้งฟาร์มโคนมไทย-เดนมาร์ก ส่งผลให้กิจการเลี้ยงโคนมของประเทศไทยเจริญก้าวหน้าและเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็วทุกหน้าประเทศเพื่อนบ้าน จนแม้กระทั่งในปี พ.ศ. 2542 นี้ ประเทศเพื่อนบ้านอย่างประเทศมาเลเซียยังเริ่มตั้งชื่อโคนมจากประเทศไทย ทำให้มองได้ว่าหากเรามีการพัฒนาการเลี้ยงโคนมอยู่เสมอ อนาคตของการประกอบอาชีพเลี้ยงโคนมของไทยจะยังคงไปได้อีกไกล

อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี เป็นแห่งแรกที่มีการจัดตั้งฟาร์มโคนมและศูนย์ฝึกอบรมการเลี้ยงโคนมไทย-เดนมาร์ก โดยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช และสมเด็จพระเจ้าฟรคเดอริกที่ 9 แห่งประเทศเดนมาร์ก ได้ทรงประกอบพิธีเปิดอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 16 มกราคม 2505 จึงนับได้ว่าเป็นวันที่มีความสำคัญยิ่งในประวัติศาสตร์ของการเลี้ยงโคนมเมืองไทย ต่อมาในปีพุทธศักราช 2514 รัฐบาลไทยได้รับโอนกิจการฟาร์มโคนมและศูนย์ฝึกอบรมการเลี้ยงโคนมไทย-เดนมาร์ก จากรัฐบาลเดนมาร์กและได้ตราพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเป็นรัฐวิสาหกิจ สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ภายได้ชื่อว่า “องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย (อ.ส.ค.)” ต่อมาได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชกฤษฎีกาจัดตั้ง อ.ส.ค. (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2525 , พระราชกฤษฎีกาจัดตั้ง อ.ส.ค. (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2535 พระราชกฤษฎีกาจัดตั้ง อ.ส.ค. (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2537 เป้าหมายนโยบายและมาตรการการดำเนินงานในปี 2539 และในแผนวิสาหกิจ อ.ส.ค. ปี 2540-2544 ตามลำดับ

ถึงแม้จะมีการจัดตั้งฟาร์มโคนมและศูนย์ฝึกอบรมการเลี้ยงโคนมไทย-เดนมาร์กกันมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2505 แต่ความเป็นจริงแล้ว การเลี้ยงโคนมนั้นมีความตื่นตัวกันอย่างจริงจังเมื่อไม่นานมานี้เอง โดยเริ่มจากการตั้งองค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย (อ.ส.ค.) ในปี พ.ศ. 2514 ทางอำเภอมวกเหล็กก็ได้ให้ความร่วมมือกับ อ.ส.ค. ในการส่งเสริมให้ราษฎรหันมาสนใจอาชีพการเลี้ยงโคนม และการคั้นนมเพื่อสุขภาพอนามัย

โครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมของอำเภอมวกเหล็ก มีดังต่อไปนี้

1. โครงการอาสาสมัครเลี้ยงโคนมบ้านคลองไทร หมู่ที่ 1, 2 และ 3 ตำบลหนองอ่างเสือ อำเภอมวกเหล็ก ซึ่งได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากคณะกรรมการสร้างงานในชนบทหรือ กศช. เมื่อปี พ.ศ. 2524 บริหารงานในรูปแบบคณะกรรมการหมู่บ้าน มีสมาชิกจำนวน 47 ราย ปัจจุบันมีโคนมรวม 170 ตัว และยังได้ขยายโครงการให้ต่อเนื่องออกไปจากชุมชนเวียนก่อนนี้
2. โครงการเกษตรกรกรก้าวหน้า สมัย ๆ พจนฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายสุเทพ เทือกสุบรรณ) โดยมีนโยบายที่จะช่วยเหลือเกษตรกรคนหนุ่มที่เรียนจบอาชีวศึกษาด้านการเกษตรแล้วแต่ไม่ได้ทำงาน จังหวัดสระบุรี มีพื้นที่เหมาะสมในการเลี้ยงโคนม จึงได้ตั้งการให้กรมส่งเสริมการเกษตรประสานกับสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรมหรือ ส.ป.ก. และ

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรหรือ ธ.ก.ส. ให้ทุนกู้ยืมเงินในการลงทุนดำเนินการ จำนวน 49 ราย หมู่ที่ 2 ตำบลชัยสนุ่น เพื่อเป็นการสนับสนุนให้คนหนุ่มได้นำเทคโนโลยีมาปรับปรุงด้านการเกษตรให้เป็นตัวอย่างแก่เกษตรกรทั่วไป

3. โครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมบ้านเขานมนาง โดยจัดให้กับหมู่ที่ 1, 2, 3, 5, 12, และ 13 ตำบลท่าพญากลาง และ หมู่ที่ 1 ตำบลท่าสมทุง โดยได้รับการสนับสนุนจากมูลนิธิวิวัฒนาการการเกษตร ให้ทุนแก่กลุ่มแม่บ้านโดยเฉพาะ สามารถทำให้การเลี้ยงโคนมขยายเกือบเต็มพื้นที่ ทั้ง 2 ตำบล

4. โครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรมหรือ ส.ป.ก. หมู่ที่ 5 และ หมู่ที่ 10 หมู่บ้านชัยกระดาน ตำบลชัยสนุ่น ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรหรือ ธ.ก.ส.

5. องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย (อ.ส.ค.) ได้สนับสนุนโดยทั่วไป ดังนี้

5.1 ส่งเสริมการเลี้ยงโคนมแก่เกษตรกร โดยให้บริการในเรื่องคำแนะนำ ให้ความรู้เกี่ยวกับวิวัฒนาการแผนใหม่ ตลอดจนจัดฝึกอบรมและสารคดีการเลี้ยงโคนมให้แก่เกษตรกร นิสิต นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไป โดยจัดให้มีหลักสูตรเร่งรัดทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ เพื่อให้เกษตรกรได้รับความรู้ความสามารถ และนำไปประกอบอาชีพเลี้ยงโคนมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.2 ให้บริการทางด้านสัตวแพทย์ ในการผสมเทียมและการป้องกันโรคแก่โคนมของสมาชิกในราคาถูก

5.3 จัดตั้งศูนย์และส่งเสริมการเลี้ยงโคนมเพื่อให้คำแนะนำและบริการด้านต่าง ๆ แก่เกษตรกร และรับซื้อน้ำนมดิบจากสมาชิกในราคาประกัน รวมทั้งการให้บริการรถขนส่งน้ำนมดิบไปยังโรงงานนมต่าง ๆ ปัจจุบัน อ.ส.ค. มีศูนย์รับน้ำนมดิบทั้งสิ้น 23 ศูนย์

นอกจากมีการจัดตั้งโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมภายในอำเภอมวกเหล็กแล้ว เกษตรกรยังได้รับการสนับสนุนจาก ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธ.ก.ส.) ซึ่งเป็นองค์กรที่ได้รับนโยบายจากรัฐบาลให้เป็นตัวช่วยสนับสนุนในด้านการเงินแก่เกษตรกรผู้สนใจในอาชีพนี้ โดยในปัจจุบันเกษตรกรรายใหม่ที่เข้าร่วมโครงการจะได้รับการสนับสนุนเงินกู้ยืมจากธ.ก.ส. เป็นเงิน 200,000 บาท เสียดอกเบี้ย 5 เปอร์เซ็นต์ต่อปี โดยในช่วง 2 ปีแรกจะอยู่ในระยะปลอดหนี้ ซึ่งปัจจุบันนี้ธ.ก.ส. ได้ให้การสนับสนุนในลักษณะนี้แก่เกษตรกรรายย่อยไปแล้วหลายครอบครัว

และองค์กรที่สำคัญที่สุด คือ กรมส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เป็นหน่วยงานของรัฐที่มีบทบาทในการให้คำแนะนำแก่เกษตรกรผู้เริ่มเลี้ยงโคนม ในด้านการวางแผนการผลิต เช่น การจัดตั้งสหกรณ์ การตั้งศูนย์รับน้ำนมดิบ การคิดค่างู้อืมเงินจากองค์กรต่าง ๆ เป็นตัวประสานงานให้ความช่วยเหลือจากหน่วยงานต่าง ๆ ถูกส่งไปสู่เกษตรกร

ปัจจุบันรัฐบาลมีนโยบายในการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมที่ชัดเจน เพื่อสร้างอาชีพที่เอื้อประโยชน์ทั้งต่อเกษตรกรและประชาชน ซึ่งขณะนี้ความต้องการบริโภคนมสูงกว่าความสามารถใน

การผลิตในประเทศที่ผลิตได้เพียงร้อยละ 30 โดยรัฐได้สนับสนุนให้ อ.ส.ค.ดำเนินงานโครงการสำคัญ ๆ เช่น โครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมภายใต้แผนปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร โครงการจัดตั้งโรงงานนมในภูมิภาคต่าง ๆ โครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน เป็นต้น ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาอยู่ในระดับน่าพอใจ มีเกษตรกรและภาคเอกชนสนใจเข้าสู่อาชีพที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงโคนมมากขึ้นตามลำดับ ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินงานของ อ.ส.ค. ในอนาคตมีทิศทาง การดำเนินงานที่ชัดเจน สามารถสนองตอบนโยบายสำคัญของรัฐบาลกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตลอดจนการติดตามผลการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อ.ส.ค. จึงได้กำหนดเป้าหมายนโยบายและมาตรการการดำเนินงานในปี 2539 และในแผนวิสาหกิจ อ.ส.ค. ปี 2540-2544 ที่สอดคล้องกับระยะเวลาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 ฉบับปัจจุบัน

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า เป็นไปตามสมมติฐานที่ว่า “การพัฒนาโดยหน่วยงานภาครัฐบาล มีผลต่อบทบาททางเศรษฐกิจของผู้หญิงในชุมชน” จากสาเหตุ คือ ตกาดในการจัดจำหน่ายนมของผู้หญิงชุมชนชับริกมี 2 แห่ง คือ สหกรณ์โคนมมวกเหล็ก จำกัด และ สหกรณ์โคนมไทย-เดนมาร์กมิตรภาพ จำกัด ซึ่งอยู่ภายใต้การดูแลของ กรมส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร กระทรวงเกษตรและ สหกรณ์ ได้จัดให้ผู้หญิงมีสิทธิในการเป็นสมาชิกของสหกรณ์ได้เช่นเดียวกับผู้ชาย และหากผู้หญิงในชุมชนบ้านชับริกคนใดเป็นสมาชิกของสหกรณ์ใดก็จะต้องส่งนํ้านมให้กับสหกรณ์นั้น หรือผู้หญิงหนึ่งคนอาจเป็นสมาชิกของทั้งสองสหกรณ์ก็ได้ถ้าให้นํ้านมดิบที่ตนรีดได้ในวันนั้นนั้นมีมาก โดยทางสหกรณ์จะรับนํ้านมดิบได้ไม่จำกัด และมีการรับประกันราคารํ้านมตามมาตรฐานที่ทางสหกรณ์กำหนด จึงทำให้ผู้หญิงชุมชนชับริกมีความขยันขันแข็งในการประกอบอาชีพนี้มาก เนื่องจากมีตลาดรองรับไม่จำกัด หากใครขยันมากก็มีรายไ้มาก และรายไ้มากก็คุ้มกับแรงงานที่ท่าลงไปด้วย

สมมติฐานที่ 5 การพัฒนาโดยหน่วยงานภาครัฐวิสาหกิจมีผลต่อบทบาททางเศรษฐกิจของผู้หญิงในชุมชน

การพิสูจน์สมมติฐาน จากการศึกษาวิจัยพบว่า ในปี 2514 เมื่อองค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย หรือ อ.ส.ค. ได้เริ่มส่งเสริมการเลี้ยงโคนม โดยดำเนินงานในรูปรัฐวิสาหกิจในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หลังจากรับโอนกิจการฟาร์มโคนมและศูนย์ฝึกอบรมไทย-เดนมาร์กมานั้น การกิจหลัก คือ การส่งเสริมอาชีพ การเลี้ยงโคนมแก่เกษตรกรไทยให้มีความชำนาญในเทคนิคการเลี้ยงโคนม เพื่อนำมาซึ่งความสำเร็จในการผลิตนํ้านมภายในประเทศเพื่อทดแทนการนำเข้าลดการสูญเสียเงินตราต่างประเทศ ขณะเดียวกันก็เพื่อเป็นทางเลือกใหม่ในการประกอบอาชีพของเกษตรกรไทยได้หันมาประกอบอาชีพที่มีความมั่นคงมากขึ้น

การดำเนินงานในระยะ 10 ปีแรก เน้นกิจกรรมการส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงโคนมในเขตบริเวณอำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี กิจกรรมหลักคือ การให้ความรู้และนํ้าเกษตรกร การฝึกอบรม

รม การจัดการฟาร์มสัตว์ การจัดหาพันธุ์โค การรับซื้อน้ำมันดิบในราคาประกันมาเข้าขบวนการผลิตโดยโรงงานผลิตก๊าซหุงต้ม อ.ส.ค. ที่พัฒนาสู่การผลิตและเทคโนโลยีมาโดยลำดับ โดยเป็นโรงงานผลิตก๊าซหุงต้ม อ.ส.ค. ขนาดใหญ่แห่งแรกของประเทศ และจัดจำหน่ายผลิตก๊าซภายใต้ตราสินค้า นมโท-เคนมาร์ค ที่มีชื่อเสียง เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง นำมาซึ่งรายได้หลักที่ใช้ในการบริหารงานขององค์การ

เมื่อ อ.ส.ค. สามารถพิสูจน์ได้ว่าการเลี้ยงโคนมสามารถทำรายได้แก่เกษตรกรไทยอย่างมั่นคงอาชีพหนึ่งที่มีประโยชน์อย่างสูงในแง่โภชนาการและธุรกิจ รัฐจึงให้การส่งเสริมผ่านหน่วยราชการต่าง ๆ มากยิ่งขึ้นตามลำดับ ธุรกิจภาคเอกชนทั้งในและต่างประเทศเล็งเห็นศักยภาพ ก็ได้เริ่มเข้ามาสู่ธุรกิจอุตสาหกรรมนม บทบาทของอ.ส.ค.จึงได้เริ่มมีการปรับตัวให้เหมาะสม ดังเห็นได้ชัดจากพระราชกฤษฎีกาจัดตั้ง อ.ส.ค. (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2537 ที่ให้ไว้ด้วยเห็นว่า ปัจจุบันการผลิตน้ำมันดิบยังมีปริมาณไม่เพียงพอกับความต้องการจำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากรัฐบาล ทั้งในด้านการผลิตและการตลาด เพื่อเร่งการผลิตนมและผลิตก๊าซหุงต้มให้มีปริมาณมากขึ้นให้สามารถสนองความต้องการภายในประเทศได้ โดยกำหนดหลักเกณฑ์การนำรายได้ของอ.ส.ค. ไปใช้ในการส่งเสริมกิจการโคนมของประเทศ มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนทั้งด้านส่งเสริมกิจการโคนมและธุรกิจอุตสาหกรรมโคนม

ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาอ.ส.ค. ได้ขยายงานในแนวลึกตามที่ได้มีการวางพื้นฐานไว้ตั้งแต่ระยะแรก ให้ขยายตัวออกไปในการส่งเสริมแบบครบวงจร และสนับสนุนภาคเอกชน สหกรณ์โคนมต่าง ๆ ที่มีความรู้ความชำนาญมากขึ้นในการเลี้ยงโคนมและอุตสาหกรรมนมได้หันมาทำธุรกิจด้วยตนเอง ซึ่งก็สอดคล้องกับภารกิจของอ.ส.ค.ที่มุ่งให้กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมประสบความสำเร็จและก้าวหน้าในอาชีพช่วยเหลือตนเองได้ขณะเดียวกันอ.ส.ค.ก็จะขยายการส่งเสริมไปยังแหล่งเลี้ยงโคนมใหม่ ๆ ในทุกภูมิภาคของประเทศควบคู่ไปกับการปรับทิศทางองค์กรไปในด้านการวิจัยและพัฒนาประสิทธิภาพการผลิต เทคนิคการจัดการ เทคโนโลยีอุตสาหกรรมนม การดูแลประสานผลประโยชน์ การรักษาเสถียรภาพในอุตสาหกรรมนมโดยรวมของประเทศ

ปัจจุบันองค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย เป็นหน่วยงานที่ถือว่าเป็นหน่วยงานตรงที่ให้การสนับสนุนการเลี้ยงโคนมอย่างจริงจัง แม้ว่าในส่วนหนึ่งขององค์การจะทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการจำหน่ายผลผลิตเองด้วย แต่กิจกรรมหลักที่สำคัญและได้ดำเนินติดต่อกันมากกว่า 30 ปี ก็คือ การให้การสนับสนุนการเลี้ยงโคนม ได้แก่ การให้บริการในด้านการส่งเสริมต่าง ๆ การผสมเทียม การดูแลสุขภาพสัตว์ การควบคุมคุณภาพน้ำมันดิบ การที่อ.ส.ค.ทำหน้าที่เป็นผู้ผลิตนมพร้อมดื่มออกจำหน่ายเอง ทำให้อ.ส.ค.ต้องให้ความช่วยเหลือในการจัดตั้งศูนย์รับน้ำมัน หัวใจที่สำคัญอีกหนึ่งอย่างของการผลิตนมที่หลายฝ่ายมองข้าม โดยจะมีการกระจายของศูนย์รับน้ำมันในพื้นที่ที่มีการเลี้ยงโคนม และทำหน้าที่เก็บน้ำมันที่ส่งมาจากเกษตรกร ทำให้เงินลงทุนได้ถูกหมุนเวียนที่เหมาะสม ก่อนที่จะส่งเข้าไปโรงงานผลิตต่อไป สิ่งที่น่าเป็นห่วงก็คือการที่องค์กรนี้เป็น

รัฐวิสาหกิจและรัฐบาลมีนโยบายให้เลี้ยงตัวเองให้ได้ ตลอดจนรัฐบาลมีนโยบายให้กรมปลัดตัวทำหน้าที่ส่งเสริมเพียงหน่วยงานเดียว จึงอาจมีผลทำให้กิจกรรมต่าง ๆ ของอ.ส.ค.ลดลง เพราะการส่งเสริมต้องมีค่าใช้จ่ายจนอาจทำให้อ.ส.ค. ไม่มีกำไร ดังนั้นกิจกรรมของอ.ส.ค. จะดำเนินไปในแนวใดในอนาคตคงขึ้นกับนโยบายของรัฐบาล

นอกจากภาครัฐบาลที่มีบทบาทสำคัญต่อ อ.ส.ค. แล้ว ยังมีภาคเอกชนที่เข้าร่วมสนับสนุนเกี่ยวกับการส่งเสริมการประกอบอาชีพเลี้ยงโคนม เช่น บริษัทผู้ผลิตนมพร้อมดื่ม ซึ่งในอดีตมีหลายบริษัทที่ให้บริการในด้านงานส่งเสริมในรูปแบบต่าง ๆ เช่น บริการผสมเทียม บริการทางด้านสุขภาพ ถึงตอบแทนที่รับคือน้ำมันดิบจากฟาร์มที่ไปให้การส่งเสริม แต่เนื่องจากค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ค่อนข้างสูงมากจึงทำให้หลายบริษัทยกเลิกการให้บริการนี้ไป ปัจจุบันเหลือเพียง 2 ถึง 3 บริษัทเท่านั้นที่ยังมีบริการอยู่

และบริษัทฟาร์มเอกชน เป็นบริษัทที่จัดตั้งขึ้นมาเพื่อหวังผลิตน้ำมันดิบป้อนตลาด แต่เมื่อมีการขยายตัวของปริมาณโคนมในฟาร์ม ตลอดจนเห็นว่าสามารถดำเนินการฟาร์มได้มีประสิทธิภาพแล้ว ก็เริ่มที่จะต้องการขยายกำลังการผลิตออกไปโดยให้เกษตรกรรายย่อยเข้ามาช่วยในการผลิต ซึ่งนอกจากจะเป็นการช่วยระบายโคนมออกจากฟาร์มแล้วยังเป็นการเพิ่มฐานการผลิตออกไป และอาจมีธุรกิจอื่นที่จะตามมาอีก เช่น การรับซื้อโคนม บริการผสมเทียม การขนาน้ำเชื้อ การขายอุปกรณ์เวชภัณฑ์ เป็นต้น ในปัจจุบันนี้มีบริษัทหลายบริษัทกำลังวางแผนการดำเนินการอยู่ ซึ่งคงจะเห็นเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนในอนาคตอันใกล้

นอกจากนี้ องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทยยังจัดองค์กรทั้งของรัฐบาลและเอกชน ให้ทำการเปิดอบรมเพิ่มเติมและให้ความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงโคนมให้แก่เกษตรกรสตรี เช่น องค์กรพัฒนาสตรีสกจนคร ศูนย์ฝึกอบรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการประกอบอาชีพการเลี้ยงโคนม เป็นต้น ผลการวิจัยสรุปได้ว่า เป็นไปตามสมมติฐานที่ว่า “การพัฒนาโดยหน่วยงานภาครัฐวิสาหกิจมีผลต่อบทบาททางเศรษฐกิจของผู้หญิงในชุมชน” จากสาเหตุ คือ องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทยได้พยายามส่งเสริมบทบาท และสถานภาพของผู้หญิงชุมชนบ้านชัยพริก รวมทั้งได้เร่งรัดพัฒนาทักษะของผู้หญิงในชุมชนให้ดีขึ้นในทุก ๆ ด้าน พยายามสร้างค่านิยมใหม่ให้แก่สถาบันครอบครัวให้ ผู้หญิงในชุมชนบ้านชัยพริกมีสิทธิเสรีภาพ และอิสระภาพทั้งทางด้านนิதியและพุดินัยเท่าเทียมกับผู้ชาย อ.ส.ค.พยายามยกเลิกการจำกัดสิทธิในการประกอบอาชีพของผู้หญิงในชุมชน โดยให้ผู้หญิงมีโอกาสที่จะประกอบอาชีพที่เข้าใจว่าเป็นอาชีพของผู้ชายได้อย่างอิสระ เพื่อลดช่องว่างในสังคม และเพื่อสร้างฐานะทางเศรษฐกิจของชาติให้มั่นคงยิ่งขึ้น จึงทำให้ผู้หญิงในชุมชนบ้านชัยพริกมีความคิด ความมั่นใจ และกล้าตัดสินใจด้วยตนเองมากยิ่งขึ้น ผู้ชายก็ให้เกียรติผู้หญิงมากขึ้น ให้ความเคารพในความคิดเห็น มีการปรึกษาหารือกันในเรื่องต่าง ๆ มากขึ้น เนื่องจากผู้หญิงสามารถทำหน้าที่แทนผู้ชายได้เกือบทั้งหมด และการเลี้ยงโคนมให้มีประสิทธิภาพก็ไม่สามารถขาดใครคนใดคนหนึ่งได้

สมมติฐานที่ 6 การขาดแหล่งน้ำมีผลต่อบทบาททางเศรษฐกิจของผู้หญิงในชุมชน

การพิสูจน์สมมติฐาน จากการศึกษาวิจัยพบว่า การที่จะทำได้ใช้น้ำที่มีคุณภาพเพื่อให้ได้ราคาที่ดีนั้น จะต้องประกอบไปด้วยปัจจัยหลายอย่างด้วยกัน โดยปัจจัยที่จะทำให้ใช้น้ำมีคุณภาพหรือเป็นนมเกรดหนึ่งหรือไม่นั้น มีหลายปัจจัยด้วยกัน พอสรุปได้ดังนี้

1. เรื่องของพันธุ์ โคนมแต่ละพันธุ์ให้น้ำนมได้ไม่เหมือนกันทั้งปริมาณและคุณภาพ ดังนั้นเกษตรกรควรจะมีการศึกษาและจดบันทึกข้อมูลของโคแต่ละตัวแต่ละพันธุ์ไว้ให้ดีเพื่อเป็นการพัฒนาและคัดเลือกพันธุ์ที่ดี

2. เรื่องของตัวโคเอง เพราะโคแต่ละตัวจะมีปริมาณน้ำนมและคุณภาพน้ำนมแตกต่างกัน แม้จะเป็นพันธุ์เดียวกัน

3. อาหารที่โคได้รับ การให้อาหารเป็นหญ้าสดควรให้พอดี และให้อาหารข้นมากน้อยตามปริมาณน้ำนมแล้ว แม่โคจะให้น้ำนมที่ดีทั้งปริมาณและคุณภาพ

4. โคที่มีสุขภาพดี จะขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมที่สงบไม่มีแมลงรบกวน ไม่เป็นโรคเดินมออีกเสบ เพราะนั่นหมายถึงทั้งปริมาณและคุณภาพของน้ำนมต้องเสียไปด้วย

5. ความสะอาดของอุปกรณ์ที่ใช้รีดนม อุปกรณ์ทุกชนิดที่เกี่ยวข้องกับน้ำนมจะต้องสะอาดที่สุดเท่าที่จะทำได้

6. ความสะอาดของผู้รีดนม ผู้รีดต้องสะอาดปราศจากการเป็นโรคใด ๆ ทั้งสิ้น

7. ความสะอาดของแม่โค ตัวแม่โคต้องสะอาด มีการอาบน้ำให้แม่โคก่อนรีดนม และเช็ดเต้านมให้สะอาดและแห้งก่อนรีดนม

8. น้ำที่ใช้ในฟาร์ม น้ำเป็นแหล่งที่มาของเชื้อจุลินทรีย์ที่สำคัญ แม้จะมองว่าใสสะอาด ถ้าจะให้แน่ใจว่าสะอาดจริง ต้องฆ่าเชื้อด้วยคลอรีนก่อน หรือน้ำไปตรวจจุลินทรีย์ก่อนใช้เพื่อให้แน่ใจว่าสะอาดจริง

9. ความสะอาดของคอกและรอบ ๆ บริเวณคอก คอกและบริเวณรอบ ๆ ควรทำความสะอาดให้ดี อากาศถ่ายเทได้สะดวก ไม่มีแมลงรบกวน หรือมีกลิ่นเหม็นเน่า

10. น้ำนมดิบที่รีดแล้วต้องรีบทำให้เย็นลงโดยเร็ว น้ำนมดิบที่รีดออกจากเต้านมโคใหม่ ๆ จะมีอุณหภูมิสูงประมาณ 30-35 องศาเซลเซียส ซึ่งเป็นอุณหภูมิที่จุลินทรีย์ชอบ และจะเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว โดยการแบ่งตัวจาก 1 เป็น 2 ใช้เวลาประมาณ 20 นาทีเท่านั้น ในเวลาไม่นานเชื้อจุลินทรีย์จะมีมากเป็นแสนหรือเป็นล้านตัว นั่นก็หมายถึง เกษตรกรไม่สามารถได้น้ำนมที่มีคุณภาพเกรด 1 ได้เลย ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำให้อุณหภูมิลงต่ำกว่า 4 องศาเซลเซียสจึงจะสามารถยับยั้งการเจริญเติบโตของเชื้อจุลินทรีย์ได้ เมื่อนั้นเกษตรกรก็จะได้น้ำนมที่มีคุณภาพ เกรด 1 แน่แน่นอน

จากปัจจัยทั้งหมดที่กล่าวมานี้ ล้วนมีความสำคัญต่ออาชีพการเลี้ยงโคนมทั้งสิ้น และในปัจจัยทั้งหมดก็พบว่าแหล่งน้ำก็เป็นหนึ่งในปัจจัยที่สำคัญในการเลี้ยงโคนมของผู้หญิงชุมชนบ้านชัยพริกด้วยเช่นกัน แหล่งน้ำเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อบทบาททางเศรษฐกิจของผู้หญิงในชุมชน เพราะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดการพัฒนากิจการเลี้ยงโคนมเพื่อการค้าได้อย่างง่ายขายและปลอดภัยยิ่งขึ้น ที่ต้องมีการจัดการกับแหล่งน้ำให้เกิดความสะอาดเหมาะสมสำหรับคนและโคนม

ภายในหมู่บ้านชัยพริก หมู่ที่ 4 จะไม่มีลำน้ำใดไหลผ่านเลย ในอดีตจึงจำเป็นต้องหาแหล่งเอง โดยแหล่งน้ำธรรมชาติแห่งแรกที่ชาวบ้านชัยพริกใช้ในการอุปโภคบริโภคมี 2 แห่ง คือ คลองชัยพริก และคลองวัดชัยพริก ซึ่งในขณะนั้นจะเป็นคลองน้ำเก่าที่ชาวบ้านจะมาใช้แหล่งน้ำแห่งนี้ในการอุปโภคบริโภค ต่อมาภูมิอากาศเปลี่ยนแปลง ฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล จึงทำให้แหล่งน้ำทั้ง 2 แห่ง เกิดความแห้งแล้ง ทำให้ชาวบ้านไม่มีน้ำใช้ในการอุปโภคบริโภค ผู้ใหญ่บ้านจึงได้ทำเรื่องเสนอขอขุดเจาะบ่อน้ำบาดาลแล้วก็ได้รับการอนุมัติ ซึ่งทางราชการได้ส่งเจ้าหน้าที่ อาทิ กรมโยธา , สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท (รพช.) ภายใต้งานรุดของกระทรวงมหาดไทย , กรมอนามัย เป็นต้น ได้มาทำการขุดเจาะบ่อน้ำบาดาล โดยภายในหมู่บ้านจะมีประมาณ 10 จุด เฉลี่ย 1 จุด ต่อ 10 หลังคาเรือน และยังมีการนำมาผลิตน้ำประปาหมู่บ้าน ซึ่งจะมีจุดผลิตน้ำประปาหมู่บ้านอยู่ 2 จุด แล้วส่งไปยังบ้านเรือนแต่ละหลัง รวมทั้งได้ทำฝายน้ำล้นเก็บกักน้ำจากคลองสาธารณะ คือ คลองชัยพริกและคลองวัดชัยพริก ซึ่งจะมีน้ำในหน้าฝน แต่พอหน้าแล้งน้ำก็แห้งหมดไป

การเข้ามาของระบบขุดเจาะบ่อน้ำบาดาล ตลอดจนการนำน้ำบาดาลมาผลิตเป็นน้ำประปาหมู่บ้านชัยพริกนั้น มีจุดมุ่งหมายสำคัญอยู่ที่การพัฒนากิจการประกอบอาชีพการเลี้ยงโคนม เพื่อการเพิ่มความสะอาด ถูกสุขอนามัย ในการผลิตน้ำนมของแม่โค หลังจากเกิดการเปลี่ยนแปลงแหล่งน้ำใช้ภายในหมู่บ้านชัยพริกแล้ว ผู้หญิงในชุมชนบ้านชัยพริกก็เริ่มการเปลี่ยนหลายอย่าง เช่น การเปลี่ยนจากการต้องเดินทางไปตักน้ำจากคลองสาธารณะมาใช้น้ำประปาที่ต่อมายังบ้านของตนเอง ทำให้เกิดความสะอาดรวดเร็ว และสะอาดขึ้น ผู้หญิงก็สามารถทำความสะอาดคอกโค ตัวโค และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับการเลี้ยงโค ตลอดจนนำน้ำประปามา ชักเกลือผ้า ทำกับข้าว และล้างจานชามได้ สะดวกรวดเร็วขึ้นมาก ความสะอาดถูกสุขลักษณะส่งผลให้คุณภาพน้ำนมดีขึ้น คอกโคก็มีความสะอาด ทำให้ได้คะแนนเพิ่มขึ้น ราคาน้ำนมก็จะเพิ่มขึ้น ครอบครัวจึงมีเศรษฐกิจที่ดีขึ้น

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า เป็นไปตามสมมติฐานที่ว่า “การขาดแหล่งน้ำมีผลกระทบต่อบทบาททางเศรษฐกิจของผู้หญิงในชุมชน” จากสาเหตุ คือ ความแห้งแล้งและการขาดแหล่งน้ำ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อการประกอบอาชีพการเลี้ยงโคนมอย่างมากที่สุด ตลอดจนการดำรงชีวิตของผู้หญิงในชุมชนบ้านชัยพริกที่มีความต้องการน้ำที่สะอาดและจำนวนมาก ซึ่งหากขาดแหล่งน้ำประปาหมู่บ้านชัยพริกไป ผู้หญิงจะไม่สามารถประกอบอาชีพการเลี้ยงโคนมและการปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ ได้อย่างสมบูรณ์ โดยผู้หญิงในชุมชนจะต้องไปตักน้ำที่คลองสาธารณะแล้วนำมาทำให้สะอาดก่อนนำไปใช้ในการอุปโภคบริโภค แต่คลองสาธารณะก็จะเก็บกักน้ำเฉพาะหน้าฝน พอหน้าแล้งน้ำก็แห้ง

ผู้หญิงจึงต้องเก็บน้ำไว้ใช้ภายในครอบครัวเอง แต่มันก็ไม่สามารถเก็บน้ำได้มากพอที่จะใช้ในการเลี้ยงโคนมและค่างชีวิต อีกทั้งผู้หญิงในชุมชนก็ยังขาดความรู้ในการทำให้น้ำสะอาด ปราศจากเชื้อโรคและเชื้อจุลินทรีย์ต่าง ๆ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดโรคต่าง ๆ กับโคนม เมื่อรักษาก็ต้องเสียค่าใช้จ่าย หากรักษาไม่หายโคนมก็จะต้องล้มตายลง ทำให้ขาดทุน กวาระเศรษฐกิจของครอบครัวก็จะตกต่ำ ดังนั้นการขาดแหล่งน้ำจึงเป็นอุปสรรคต่อผู้หญิงในชุมชนอย่างมาก จนอาจถึงขั้นต้องเลิกประกอบอาชีพเลี้ยงโคนมได้เลยทีเดียว

สมมติฐานที่ 7 การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศมีผลกระทบต่อสุขภาพทางเศรษฐกิจของผู้หญิงในชุมชน

การพิสูจน์สมมติฐาน จากการศึกษาวิจัยพบว่า ลักษณะภูมิอากาศโดยทั่วไปของบ้านซับพริก หมู่ที่ 4 มีลักษณะภูมิอากาศแบบฝนเมืองร้อนเฉพาะฤดู มีความชุ่มชื้นปานกลางและฝนตกพอประมาณ ลักษณะอากาศส่วนใหญ่ แห้งแล้ง และร้อนจัด ในเดือนเมษายน และหนาวที่สุดในช่วงเดือนธันวาคมซึ่งสามารถแบ่งช่วงระยะเวลาในรอบปีได้ 3 ฤดู ดังนี้

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่เดือนธันวาคมถึงเดือนมกราคม เพราะได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ จากสาธารณรัฐประชาชนจีนซึ่งพัดพาความหนาวเย็นและความแห้งแล้งเข้ามา

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายน ซึ่งจะมีความแห้งแล้งและร้อนจัด

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงเดือนพฤศจิกายน จะได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ และพายุดีเปรสชัน ซึ่งพัดพาความชุ่มชื้นมาจากมหาสมุทรอินเดียและทวีปออสเตรเลีย จึงทำให้มีฝนตกชุกเป็นเวลาที่เอื้ออำนวยที่เหมาะสมแก่การทำการเกษตรอย่างมาก แต่ไม่เหมาะกับการเลี้ยงโคนม เพราะจะทำให้ประสบกับปัญหาโรคเด็มนอกสเปกที่มาพร้อมกับอากาศชื้นแฉะในฤดูฝน ทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายกับเรื่องนี้ค่อนข้างมาก และถ้ารักษาไม่หายอาจต้องถึงกับขายโคนมในราคาที่ขาดทุนเลยทีเดียว

เมื่อหมู่บ้านซับพริกหันมาประกอบอาชีพการเลี้ยงโคนมเป็นอาชีพหลัก อุปสรรคต่าง ๆ เกี่ยวกับลักษณะภูมิอากาศจึงจำเป็นต้องหาทางป้องกัน ในฤดูฝนจะก่อให้เกิดปัญหาความชื้นแฉะจึงทำให้ง่ายต่อการแทรกแซงของโรคต่าง ๆ หากผู้หญิงในชุมชนหมั่นทำความสะอาดคอกโค ไม้ให้เกิดความชื้นแฉะ โรคต่าง ๆ ก็ไม่สามารถมารบกวนต่อโคนมของชาวบ้านได้ อีกอย่างคอกโคในปัจจุบันลาดปูนซีเมนต์แล้ว ก็ถือเป็นการแก้ปัญหาในเรื่องนี้ได้อีกทางหนึ่ง แต่ในหน้าฝนนี้ก็มีข้อดีอยู่เหมือนกัน ตรงที่หญ้าขนซึ่งเป็นอาหารหยาบของโคนมจะเกิดได้ดี ผู้หญิงจึงมีหน้าที่เพิ่มอีกอย่างคือ จะต้องไปตัดหญ้าขนให้โคกินทุกวัน ๆ ละ 2 รอบหลังรีดนมแม่โค จึงจะมีความสดและพอให้โคได้กินอิ่ม เพราะหากโคกินอาหาร ไม้ล้มลุกจะร้องไม่หยุด ส่งผลให้โคไม่แข็งแรงและยังก่อให้เกิดความรำคาญแก่ตนเองและเพื่อนบ้านอีกด้วย สำหรับในฤดูฝนหรือในพื้นที่ที่มีแหล่งน้ำชุ่มชื้นนั้น

ถ้าหากมีหญ้าสดมากพอ ผู้หญิงในชุมชนจับพริกบางครอบครัวก็จะตัดเก็บไว้เพื่อทำหญ้าแห้ง หรือ อาจถนอมอาหาร โดยวิธีหมักหญ้า ทำหญ้าหมักเพื่อเก็บไว้ให้โคกินในฤดูแล้งต่อไป

ในฤดูร้อน ก็ประสบปัญหาเช่นเดียวกัน เมื่ออากาศร้อนอบอ้าวจะทำให้โคนมให้น้ำนมได้น้อย เพราะการที่อากาศร้อน แดดจัด ในการรีดนมแม่โค แม่โคจะหอบง้อซ เหงื่ออ้อซ ทั้งยังทำให้โคป่วยเป็นโรคต่าง ๆ ได้ง่ายด้วย อีกทั้งในฤดูร้อนหญ้าขาก็ไม่แทงยอด เนื่องจากหญ้าขเป็นพืชที่ชอบบริเวณที่มีน้ำขังอยู่ชุ่มชื้น แต่ก็ทนแล้งได้ไม่ดี ดังนั้นผู้หญิงในชุมชนจึงต้องดูแลและป้องกันรักษาโคนมให้อยู่ในสภาพที่แข็งแรงสมบูรณ์ที่สุด โดยหาอาหารหยาบที่มีคุณภาพมาทดแทนหญ้าข ซึ่งส่วนใหญ่อาหารหยาบในหน้าร้อนนี้จะเป็นฟางข้าวและกากน้ำตาล ที่พ่อค้านำมาขายให้กับผู้หญิงในชุมชนถึงในหมู่บ้านเลขที่เค็ดว ในฤดูร้อนผู้หญิงในชุมชนจึงไม่ต้องไปตัดหญ้าขที่แปลงหน้าทีจึงน้อยกว่าในหน้าฝน แต่ต้องคอยหมั่นดูไม่ให้น้ำขาดจากรางน้ำสำหรับโคนมเพราะโคนมจะมีความต้องการน้ำมากกว่าในทุก ๆ ฤดู แต่ผู้หญิงในชุมชนก็ยังมีเวลาว่างในการประกอบภารกิจต่าง ๆ และมีเวลาพักผ่อนมากกว่าในทุก ๆ ฤดู

ในฤดูหนาว เป็นฤดูที่ผู้หญิงในชุมชนบ้านจับพริกต้องทำงานมากเพิ่มมากขึ้น เพราะเป็นฤดูที่โคนมสามารถให้น้ำนมได้ในปริมาณมาก จึงทำให้หน้าทีต่าง ๆ มากขึ้นตามไปด้วย แต่รายได้ก็จะเพิ่มมากขึ้นเช่นกัน ผู้หญิงส่วนใหญ่จึงชอบฤดูนี้แม้จะต้องทำงานหนักขึ้นก็ตาม โดยในหน้าแล้งอาจใช้ถึงใส่น้ำนมขนาด 40 ลิตรหรือกิโลกรัม ในหน้าหนาวก็จะเปลี่ยนมาใช้ถึงขนาด 50 ลิตรแทน ถึงจะพอกับน้ำนมที่รีดได้ ในหน้าหนาวก็ถือเป็นหน้าแล้งเช่นกัน หญ้าขจึงไม่เกิดในหน้านี้ ผู้หญิงจึงไม่ต้องไปตัดหญ้ามาให้โคกิน ฉะนั้นจึงต้องให้อาหารหยาบเช่นเค็ดวกับในหน้าร้อน คือ ฟางแห้งและกากน้ำตาล แต่เวลาว่างของผู้หญิงก็ไม่ได้มากเหมือนในหน้าร้อน เนื่องจากในหน้าหนาว อากาศจะเย็น ซึ่งเป็นที่ชื่นชอบของโคนม โดยเฉพาะโคนมพันธุ์ที่มาจากเขตหนาวหรือโคยุโรป เช่น โคพันธุ์โฮลสไตน์ ฟรีเซียน (HOLSTEIN FREESIAN) ซึ่งเป็นโคนมพันธุ์ที่ชาวบ้านจับพริกนิยมเลี้ยงกันมากที่สุด ถึงประมาณ 95 % โคพันธุ์นี้มีถิ่นกำเนิดในประเทศฮอลแลนด์ เป็นพันธุ์ที่มีชื่อเสียงที่สุดและได้รับความนิยมเลี้ยงกันมากที่สุด เพราะมีความสามารถในการให้นมในปริมาณมากถึงวันละ 20 กิโลกรัมเลขที่เค็ดว ลักษณะเด่นของโคพันธุ์นี้คือ ขนที่มีสีดำดัดขาวอย่างชัดเจน แต่ถึงอย่างนั้นโคนมพันธุ์ที่มีถิ่นกำเนิดในแถบร้อน แม้จะทนร้อนได้ดี แต่ให้นมได้ไม่มากนัก มันก็ยังชอบหน้าหนาวของหมู่บ้านมากกว่าหน้าร้อนอยู่ดี

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า เป็นไปตามสมมติฐานที่ว่า “การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศมีผลต่อบทบาททางเศรษฐกิจของผู้หญิงในชุมชน” จากสาเหตุ คือ ในแต่ละฤดูผู้หญิงในชุมชนจับพริกจะมีบทบาทมากขึ้นแตกต่างกันไป โดยในฤดูฝนผู้หญิงในชุมชนจับพริกจะต้องเพิ่มบทบาทในการไปตัดหญ้าขที่แปลงหญ้าขของแต่ละครอบครัว และคอยดูแลคอกโคไม่ให้เกิดความชื้น ในฤดูร้อนผู้หญิงในชุมชนจึงไม่ต้องไปตัดหญ้าขที่แปลง หน้าทีจึงน้อยกว่าในหน้าฝน แต่ต้องคอยหมั่นดูไม่ให้น้ำขาดจากรางน้ำสำหรับโคนม แต่ผู้หญิงในชุมชนก็ยังมีเวลาว่างในการประกอบภารกิจต่าง ๆ

และมีเวลาพักผ่อนมากกว่าในทุก ๆ ฤดู และในฤดูหนาวเป็นฤดูที่ผู้หญิงในชุมชนบ้านจับพริกต้องทำงานเพิ่มมากขึ้นเพราะเป็นฤดูที่โคนมสามารถให้น้ำนมได้ในปริมาณมาก จึงทำให้หน้าที่ต่าง ๆ มากขึ้นตามไปด้วย แต่รายได้ก็จะเพิ่มมากขึ้นเช่นกัน ผู้หญิงส่วนใหญ่จึงชอบฤดูนี้แม้จะต้องทำงานหนักขึ้นก็ตาม

สรุปผลการวิจัยบทบาททางเศรษฐกิจของผู้หญิง

สถาบันครอบครัว เป็นสถาบันแรกที่สุด ที่สร้างความสัมพันธ์อันใกล้ชิดสนิทสนมระหว่างมนุษย์ นับเป็นสถาบันพื้นฐานในการให้กำเนิดแก่สถาบันอื่น ๆ ในสังคม จึงย่อมเป็นสถาบันที่มีความสำคัญที่สุดของประเทศชาติ

ในสมัยโบราณ สถาบันครอบครัวของหมู่บ้านจับพริกนั้นก็คือ สังคมเล็ก ๆ สังคมหนึ่ง ประกอบด้วยสมาชิกเป็นจำนวนมาก ได้แก่ สามี ภรรยา ปู่ย่า ตายาย พี่ป้า น้าอา บุตรีธิดา และผู้ที่เข้ามาพึ่งพาอาศัยอยู่ร่วมกันภายใต้กฎเกณฑ์ที่หัวหน้าครอบครัวตั้งขึ้น นอกจากนั้นแม้บุตรีธิดาจะสมรสแล้วก็ยังคงอาศัยอยู่ร่วมชายคาเรือนเดียวกัน ไม่มีขมแยกเรือนออกไปอยู่ต่างหาก

สังคมครอบครัวมีผู้นำเป็นบุรุษเพศ เนื่องจากค่านิยมของคนในสมัยก่อนยกย่องผู้ชายให้มีอำนาจเหนือกว่าเพศอื่น ด้วยเห็นว่าผู้ชายเป็นเพศที่แข็งแรง มีสติปัญญา และความอดทนสูงจึงยึดให้ผู้ชายเป็นเสาหลักของครอบครัวในการประกอบอาชีพหารายได้มาเลี้ยงดูครอบครัว ตลอดจนให้ความสำคัญครองสวัสดิภาพและสถานภาพแก่สมาชิกของครอบครัว ด้วยเหตุนี้ผู้ชายในชุมชนจับพริกจึงกลายเป็นพลังสำคัญในการผลิตเพื่อเศรษฐกิจของครอบครัวแต่เพียงผู้เดียว

ส่วนผู้หญิงในชุมชนจับพริกนั้น ถูกกำหนดโดยค่านิยมและจารีตประเพณีให้อยู่ในกลุ่มของเพศที่อ่อนแอ มีสิทธิทางนิตินัยและพฤตินัยไม่เทียบเท่าผู้ชาย ถูกจำกัดให้ใช้แรงงานภายในบ้านเป็นส่วนใหญ่ เลี้ยงดูเด็กและคนชรา ใช้เวลาให้หมดไปกับการทำงานบ้าน ช่วยเหลือหัวหน้าครอบครัว ทำไร่ ปลูกถั่ว หางของปลา ทำหน่อไม้ดอง เลี้ยงหมู หมา กากไก่ไปคานอชยาศัยและไม่เป็นสำเป็นต้น เนื่องจากความต้องการผลิตเป็นไปเพื่อการยังชีพและสนองความต้องการของครอบครัวเป็นส่วนมากเท่านั้น

ด้วยเหตุที่ผู้หญิงในชุมชนจับพริกถูกจำกัดบทบาทนี้เอง จึงทำให้ผู้หญิงไม่สามารถที่จะใช้แรงงานของคนได้โดยอิสระ และไม่ได้รับการพัฒนาทักษะในการใช้แรงงานเท่าที่ควร แรงงานของผู้หญิงในชุมชนจึงกลายเป็นแรงงานแฝง จะทำอะไรก็ขึ้นอยู่กับสามี หรือพึ่งพาอาศัยแรงงานของชายเป็นส่วนใหญ่ จึงก่อให้เกิดช่องว่างระหว่างสถาบันครอบครัว

ปัจจุบันหลังจากที่ชาวบ้านหันมาประกอบอาชีพการเลี้ยงโคนมกันมากขึ้น ส่งผลให้รัฐบาลมองเห็นความสำคัญของแรงงานผู้หญิงในชุมชนจับพริก ผู้หญิงในชุมชนจับพริกเป็นพลังที่จำเป็นและสำคัญยิ่งต่อการสร้างความมั่นคง ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมให้แก่ครอบครัวไม่น้อยไป

กว่าผู้ขายเลย การที่แรงงานผู้หญิงกลายเป็นแรงงานแฝงนั้น นอกจากจะทำให้รัฐสูญเสียแรงงานที่สำคัญยิ่งไปส่วนหนึ่งอย่างน่าเสียดายแล้ว ก็ยังทำให้ผู้หญิงในชุมชนจับพริกคู่ช้อโอกาสในการพัฒนาความคิดสติปัญญาและทักษะเชิงขาดความเชื่อมั่นในตัวเอง

ตัวแปรที่สำคัญที่สุดของความเจริญเติบโตของชุมชนจับพริกและสังคมจับพริกนั้นก็คือ การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างมีประสิทธิภาพ แรงงานของคนทุกประเภททุกหน่วยจะต้องถูกนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ดังนั้นรัฐบาลจึงมิได้เพิกเฉยหรือมองข้ามแรงงานแฝงของผู้หญิงไปเลยทีเดียว แต่ได้พยายามส่งเสริมบทบาทและสถานภาพของผู้หญิงในชุมชนจับพริกและเร่งรัดพัฒนาทักษะของผู้หญิงในชุมชนให้ดีขึ้นในทุก ๆ ด้าน พยายามสร้างค่านิยมใหม่ให้แก่สถาบันครอบครัวให้ผู้หญิงมีสิทธิเสรีภาพ และอิสระภาพทั้งทางด้านนิคินัยและพฤตินัยเท่าเทียมกับผู้ชาย พยายามยกเลิกการจำกัดสิทธิในการประกอบอาชีพของผู้หญิง โดยให้ผู้หญิงมีโอกาสที่จะประกอบอาชีพที่เข้าใจว่าเป็นอาชีพของผู้ชายได้อย่างอิสระ เพื่อลดช่องว่างในครอบครัว และเพื่อสร้างฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ของสังคม และของชาติให้มั่นคงยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตามการที่จะสร้างเศรษฐกิจของประเทศให้มั่นคงถาวรได้นั้น ก็จำเป็นต้องเริ่มสร้างจากสถาบันครอบครัวขึ้นไปเป็นลำดับ ซึ่งเศรษฐกิจของครอบครัวจะดีขึ้นได้เพียงใดนั้น ก็ขึ้นอยู่กับสมาชิกของครอบครัวเป็นธรรมดา อย่างเช่นผู้ชายในชุมชนจับพริกซึ่งเป็นหัวหน้าครอบครัวให้ความไว้วางใจแก่ผู้หญิงในชุมชนจับพริก ตามีให้ความเชื่อมั่นแก่ภรรยา ช่วยกันคิด ช่วยกันวางแผน ช่วยกันแก้ปัญหา ช่วยกันทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โดยไม่มีคำว่า "พศ" เข้ามาเป็นอุปสรรคขวางกั้นก็ย่อมสร้างฐานะที่มั่นคงให้กับครอบครัวได้ ยิ่งไปกว่านั้น ผู้หญิงในชุมชนจับพริกเองก็จะเกิดความกระตือรือร้นกันในการแสวงหาความรู้ตลอดเวลา เพื่อฝึกฝนทักษะของคนให้ดีขึ้นในทุกทุกด้าน เกิดความเชื่อมั่นในตนเองในการประกอบอาชีพ เมื่อฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวดีขึ้น สถาบันครอบครัวกลายเป็นสถาบันที่สร้างสรรคทรัพย์ากรบุคคลที่มีคุณภาพมากขึ้น ผลดีมหาศาลที่จะตามมาก็คือ ความเจริญรุ่งเรืองและความมั่นคงของชาตินั่นเอง

อาชีพการเลี้ยงโคนมนั้น นับเป็นอาชีพที่ถูกยกย่องโดยสากลประเทศว่าเป็นอาชีพที่น่ารายได้มหาศาลมาให้แก่ผู้ประกอบการที่ทรงประสิทธิภาพ เป็นสาขาอาชีพหนึ่งที่จะมีการคดค้าเกิดขึ้นชาก หากผู้เลี้ยงโคนมมีความเชื่อมั่น ซื่อสัตย์สุจริตและอดทน เสาะแสวงหาข่าวสารข้อมูลใหม่ๆ ตลอดจนหมั่นเพียรในการฝึกทักษะ และความรอบรู้ในด้านนี้อยู่โดยสม่ำเสมอและจริงจัง ผู้หญิงในต่างประเทศมีบทบาทสำคัญในการประกอบการและการพัฒนาอาชีพนี้ ทั้งในระดับฟาร์มครอบครัว และฟาร์มธุรกิจ เช่น ประเทศเดนมาร์ก เนเธอร์แลนด์ ฝรั่งเศส ออสเตรเลีย ออสเตรเลีย เซอร์มันนี และสหรัฐอเมริกา เป็นต้น (วารสาร โคนม , 2538 : 134-135)

ดังนั้นผู้หญิงในชุมชนจับพริกจึงควรที่จะถูกยอมรับโดยสถาบันครอบครัวและสังคม ให้เข้าร่วมในการสร้างขีดความสามารถ ในการประกอบการงานอาชีพสาขานี้เท่าเทียมกับชายในทุกกรณี เพื่อเร่งผลผลิตให้มากขึ้นเพื่อสร้างรายได้จากอาชีพสูงขึ้นก่อนที่จะเริ่มบทบาทในการประกอบ

การ ผู้หญิงในชุมชนบ้านชับริกจะต้องเปลี่ยนแปลงเป้าหมายและคำนิยามในการทำฟาร์มครอบครัวเสียใหม่ ให้สอดคล้องกับภาวะการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคมของชาติ และต้องตระหนักอยู่เสมอว่าการเลี้ยงโคนมภายในครอบครัวไม่ได้เป็นการเลี้ยงเพื่ออสังหาริมทรัพย์ หรือเพื่อเป็นการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจของครอบครัวในระยะสั้นเท่านั้น แต่เป็นการประกอบอาชีพอย่างจริงจังในระยะยาวมุ่งหวังผลกำไรมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อยกระดับฐานะและมาตรฐานในการครองชีพของคนและครอบครัวให้สูงขึ้น

บทบาททางเศรษฐกิจของผู้หญิงในชุมชนชับริกที่สำคัญที่สุดในการเลี้ยงโคนมก็คือ บทบาทในการจัดการฟาร์ม ซึ่งสามารถจัดแบ่งออกไปตามระดับขั้นตอนของวิธีการจัดการฟาร์มได้ 4 หัวข้อใหญ่ คือ

1. บทบาทในการตัดสินใจ และการวางแผน
2. บทบาทในการปฏิบัติ
3. บทบาทในการรับผิดชอบ ในการปฏิบัติ
4. บทบาทในการประเมินผล การปฏิบัติ
5. บทบาทในการถ่ายทอดทักษะให้ผู้อื่น

อีกทั้งยังมีวิธีการจัดการฟาร์มที่ผู้หญิงในชุมชนชับริกจะต้องคำนึงไปตามขั้นตอนทั้ง 4 นี้ ซึ่งผู้หญิงผู้เลี้ยงโคนมจะต้องเรียนรู้และปฏิบัติให้รอบคอบและดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ วิธีการจัดการก็คือ วิธีเกี่ยวกับการผลิต ราคาการผลิต กำไร และขาดทุนในการผลิตนั่นเอง

นอกจากนี้ผู้หญิงผู้ประกอบการในชุมชนชับริกส่วนใหญ่จะตระหนักเสมอว่า คนจะต้องมีความพร้อมที่จะเผชิญกับความไม่แน่นอน ซึ่งอาจเกิดขึ้นจากเหตุการณ์หรือปัจจัยต่าง ๆ ที่คาดไม่ถึงได้ทุกเมื่อ ผู้หญิงในชุมชนชับริกจะต้องกล้าเสี่ยงในทุกภาวะและสถานการณ์ โดยไม่ห่อหุ้มและไหวหวั่น เช่น ภาวะหนี้สิน ราคาผลผลิตที่ตกต่ำ สภาพดินฟ้าอากาศที่ไม่เอื้ออำนวย ตลอดจนนโยบายของรัฐที่นำความกระทบกระเทือนมาสู่การลงทุนทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม เป็นต้น อีกทั้งยังมีผู้หญิงชาวชับริกบางส่วนที่มีความพยายามชวนชวนชายในการพัฒนาทักษะของคน ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นโดยเข้ารับการอบรมเป็นระบบต่อเนื่องเสมอ และพยายามถ่ายทอดความรู้ของคนในอาชีพนี้ให้กับบุตรหลานและสมาชิกในครอบครัว นอกจากนี้จะฝึกให้เขาทำงานแทนได้ ในกรณีที่เกิดปัญหาเกี่ยวกับการเจ็บป่วยและสุขอนามัยของผู้ประกอบการแล้ว ยังเป็นการปลูกฝังให้ผู้ชายมีทัศนคติที่ดีต่อการเลี้ยงโคนมจนอาจเกิดความผูกพันในการที่จะรับช่วงธุรกิจนี้ต่อไป

หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดการฟาร์มโคนมนั้นแม้จะดูยุ่งยากและละเอียดอ่อน แต่ถ้าเกษตรกรผู้หญิงมีความตั้งใจแน่วแน่ อดทน และพากเพียรในการประกอบและการแสวงหาความรู้

และฝึกทักษะเพิ่มเติม โดยสม่ำเสมอแล้ววิธีการจัดการฟาร์มประเภทนี้ ก็ไม่ใช่ศาสตร์ที่ถ้ำลึกเหนือสติปัญญาและความสามารถของผู้หญิงในชุมชนจับพริกแต่อย่างใด

สรุปผลการวิจัยการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม

การติดต่อทางวัฒนธรรม ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมในวัฒนธรรมหนึ่งหรือทั้งสองวัฒนธรรมที่มาติดต่อกัน (งามพิศ สัตย์สงวน, 2538 : 225) คำกล่าวนี้แสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชุมชนบ้านจับพริกในแต่ละช่วงเวลา การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญที่สุดก็คือ การเปลี่ยนแปลงในช่วงของการพัฒนาไปสู่ความทันสมัย (MODERNIZATION) ที่เห็นเป็นนามธรรมและทางรูปธรรมที่เด่นชัด ได้แก่ การเกิดการเปลี่ยนอาชีพครั้งใหญ่ของชาวชุมชนจับพริก หมู่ที่ 4 ที่ได้รับการบรรจุส่งเสริมจากทางอำเภอมหาดเล็กและอ.ส.ค.ให้เปลี่ยนจากการประกอบอาชีพทำไร่มาเป็นการประกอบอาชีพการเลี้ยงโคนมและคั้นนมเพื่อสุขภาพ การที่แต่ละครอบครัวได้นำโคนมพันธุ์ต่างประเทศมาเลี้ยง การก่อสร้างคอกโค การปลูกแปลงหญ้าขน การที่มีอุปกรณ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับการรีดนมอยู่ภายในบ้าน รวมทั้งการเจริญเติบโตของหมู่บ้านที่เกิดจากการพัฒนาอาชีพเลี้ยงโคนมนี้ เกิดความทันสมัยในหมู่บ้านและการเปลี่ยนแปลงในสภาพแวดล้อมทางกายภาพ คือ เกิดการขุดเจาะบ่อน้ำบาดาล และการนำมาทำเป็นน้ำประปาหมู่บ้าน การมีไฟฟ้าเข้าหมู่บ้าน การมีโทรศัพท์สาธารณะในหมู่บ้านจับพริก ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ส่งผลกระทบต่อวัฒนธรรมของชุมชนจับพริก และเป็นปัจจัยสำคัญในการก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของชุมชนบ้านจับพริก ตลอดจนการเพิ่มบทบาททางเศรษฐกิจของผู้หญิงในชุมชนจับพริกอีกด้วย

การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมในชุมชนบ้านจับพริกครั้งนี้ ก็คล้าย ๆ กับการจัดรูปแบบของความสัมพันธ์ที่มีต่อกันใหม่ ให้เป็นไปตามบรรทัดฐานความเป็นอยู่ที่ได้รับการปรับปรุงให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในขณะนั้น การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมนี้เกิดขึ้นเมื่อชาวบ้านจับพริกมีปฏิสัมพันธ์กันกับทางราชการที่เข้ามาให้ความรู้และความช่วยเหลือ แต่ละฝ่ายจะมีหีบฮิมลักษณะทางวัฒนธรรมของกันและกันมาปรับใช้เพื่อจุดประสงค์ต่าง ๆ ดังเห็นได้จากการดำรงชีวิตที่ชาวบ้านจับพริกมีต่อสังคมภายนอก การที่เนื้อหาของวัฒนธรรมของชาวบ้านจับพริกผิดแผกแตกต่างกันไปในทุกช่วงเวลานี้ ช่อมแสดงให้เห็นว่าวัฒนธรรมของชาวบ้านจับพริกมีการเปลี่ยนแปลงอยู่โดยตลอด

หากพิจารณาประวัติความเป็นมาของชุมชนบ้านจับพริกท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของชาวบ้านในชุมชน ตั้งแต่เมื่อ 40 ปีที่ผ่านมา บริเวณนี้จะมีการปลูกต้นพริกมาก พริกที่ปลูกแถวนี้เรียกว่าพริกซี่หูสวน เป็นพริกเม็ดเล็ก ซึ่งคนผ่านไปมาจะเปรียบเปรยว่าแถวนี้เมื่อกับเอาผ้าแดงมาคลุม โดยการปลูกพริกนี้จะปลูกแบบจับน้ำ คือก่อนที่จะมีการขุดเจาะบ่อน้ำบาดาลและมีการตัดถนนนั้น บริเวณนี้จะมีน้ำอยู่โดยทั่ว ซึ่งจะเป็นน้ำที่ไหลมาจากบนภูเขา คลอง และพื้นดินโดยทั่วไปจะเปียก

จีนอยู่ตลอดเวลา บุคตรงไหนก็ทบน้ำตรงนั้น เป็นป่าที่จับอยู่ที่ผิวดิน ต่อมาเมื่อมีการแบ่งพื้นที่และตั้งชื่อหมู่บ้าน ชาวบ้านจึงเรียกหมู่บ้านแห่งนี้ว่า หมู่บ้านจับพริก และมีการเรียกหมู่บ้านอื่น ๆ ตามพืชที่มีอยู่มากในแต่ละพื้นที่ เช่น จับตะเคียน จับจำปา จับพริ้ว ไทรวงาม เป็นต้น แต่ปัจจุบันชื่อเหล่านี้บางส่วนก็ถูกเปลี่ยนไป และตั้งชื่อหมู่บ้านขึ้นมาใหม่ ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ส่วนมากจะอพยพมาจากภาคอีสาน เช่น จังหวัดขอนแก่น จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดสกลนคร จังหวัดนครราชสีมา เป็นต้น และจะมีบางส่วนที่อพยพมาจากหมู่บ้านภายในจังหวัดสระบุรี

ถนนมีการตัดผ่านหมู่บ้านตั้งแต่สมัยจอมพล แปลก พิบูลสงคราม แต่ตอนนั้นยังเป็นถนนลูกรังอยู่ ชื่อถนนบรรทัด เป็นเส้นทางเดียวที่ต่อระหว่างภาคอีสานกับภาคกลาง ก่อนที่จะมีการตัดถนนมิตรภาพเช่นในปัจจุบัน หลังจากมีการตัดถนนและต่อมาก็มีการบุกบอบาคาล น้ำซบก็หายไป พื้นดินเกิดความแห้งแล้ง ในอดีตชาวบ้านจับพริกโดยส่วนใหญ่ยังคงประกอบอาชีพทำไร่ ทำสวน ประเภท ข้าวโพด ถั่วเหลือง ถั่วลิสง มันสำปะหลัง อ้อย ทุ้ง และพืชสวนครัว เป็นต้น เนื่องด้วยเหตุผลจากปัจจัยทางภูมิศาสตร์ของท้องถิ่นที่เป็นที่ราบสูง มีภูเขาตลบจับซ้อน จึงอำนวยความสะดวกกับการประกอบอาชีพนี้ แม้ว่าในขณะนั้นผลผลิตทางการเกษตรของพืชไร่เหล่านี้ราคาจะตกต่ำ เกษตรกรไม่สามารถกำหนดราคาขายผลผลิตเองได้ ต้องจำหน่ายผ่านระบบพ่อค้าคนกลาง หน้าที่ในระหะต่อมาสภาพทางภูมิอากาศก็ยังไม่เอื้ออำนวย แต่ชาวบ้านจับพริกก็ไม่มีทางเลือกอื่นที่ดีกว่าการทำไร่ จึงได้แต่ยอมรับความผันแปรทางเศรษฐกิจอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เมื่อออกทนทำต่อไปเรื่อย ๆ ผลผลิตที่ได้มาแล้วนำไปขายก็มีแต่ขาดทุน เมื่อขาดทุนก็ต้องไปกู้หนี้ยืมสินโดยนำที่ดินของตนไปค้ำประกัน และเมื่อไม่สามารถหาเงินมาไถ่ที่ดินคืนได้ ที่ดินที่นำไปจำนองนั้นก็ถูกยึด ชาวบ้านก็ไม่มีที่ดินทำกิน จึงต้องหันไปประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปทั้งในและนอกหมู่บ้าน แม้รายได้จะไม่มากนัก แต่มันก็ต้องทำด้วยความจำเป็นเพื่อความอยู่รอดของคนและครอบครัว

จนกระทั่งในปีพุทธศักราช 2514 เริ่มมีการก่อตั้งองค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย หรือที่เรียกกันสั้น ๆ ว่า อ.ส.ค. ได้ร่วมกันกับทางอำเภอมวกเหล็กในการรณรงค์ส่งเสริมให้ชาวบ้านหันมาประกอบอาชีพการเลี้ยงโคนม และคั้นนมเพื่อสุขภาพ ส่งผลให้ชาวบ้านในท้องถิ่นนี้รวมทั้งหมู่บ้านจับพริก หมู่ที่ 4 ได้หันมาทดลองประกอบอาชีพการเลี้ยงโคนม โดยในช่วงแรกแต่ละบ้านจะมีโคนมถูกผสมเพียงไม่กี่ตัว จนสามารถเลี้ยงจนมีจำนวนโคนมเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ และอาชีพการเลี้ยงโคนมก็กลายมาเป็นอาชีพหลักของชาวบ้านจับพริก ทำให้ชาวบ้านมีงานทำตลอดปี มีรายได้สม่ำเสมอ ครอบครัวที่เคยทำไร่ก็เลิกทำไร่หันมาเลี้ยงโคนม ครอบครัวที่ไปทำงานรับจ้างก็มีอาชีพเพิ่มขึ้น คือ รับจ้างเลี้ยงโคนม ครอบครัวเหล่านี้จะทำงานเก็บเงินเพื่อซื้อต่อลูกโคจากฟาร์มที่ตนรับจ้าง เพื่อนำมาประกอบอาชีพเลี้ยงโคนมสำหรับครอบครัวตนเอง

ไม่ใช่เหตุผลจากรายได้เพียงอย่างเดียวที่ทำให้ชาวบ้านจับพริก หันมาประกอบอาชีพการเลี้ยงโคนมกันมากขึ้น เหตุผลอีกประการหนึ่งก็คือ เมื่อไม่นานมานี้ พื้นที่ในรอบ ๆ ตำบลมิตรภาพ มีการก่อสร้างโรงงานปูน โรงงานกลั่นน้ำมัน บิมน้ำมัน ดิกแถว บ้านจัดสรร และรีสอร์ท เกิดขึ้น

มาก ทำให้เกิดการกว้านซื้อที่ดินกันเกิดขึ้นอย่างมาก โดยราคาประมาณประเมินที่ชาวบ้านได้รับ ตกประมาณ 6 แสนบาทต่อไร่ สำหรับที่ดินติดถนนลาดยาง และราคาจะลดลงเรื่อย ๆ หากที่ดินถูกเข้าไป ราคาที่นายหน้าเสนอให้กับชาวบ้านนี้เป็นจำนวนเงินที่สูงมากสำหรับชาวบ้านชัปพริก ช่วงนั้นการค้าขายที่ดินแถบนี้จึงบูมมาก โดยเกิดการขายที่ดินสองกรณี คือ ขายที่ดินของคนจนหมดแล้ว คนก็ไปซื้อตึกแถวหรือหมู่บ้านจัดสรรอยู่ และขายที่ดินเพียงบางส่วนแล้วส่วนที่เหลือคนที่อาศัยอยู่ และนำเงินที่ขายที่ดินฝากธนาคารกินดอกเบี้ย แต่ก็ยังมีบางครอบครัวที่ไม่ต้องการจะขายที่ดิน หากแต่ถูกบังคับให้ต้องขาย เนื่องจากบางครั้งนายทุนกว้านซื้อที่ดินที่ติดกับตนโดยรอบแล้ว หากคนไม่ขายก็จะมีทางออกไปสู่ถนน แม้ว่านายหน้าจะไม่ได้มีการบังคับให้ขาย แต่ชาวบ้านชัปพริกส่วนใหญ่ที่ตกอยู่ในสถานการณ์เช่นนี้ก็จำเป็นต้องขาย และที่ร้ายกว่านั้นบางกรณีผู้เป็นพ่อแม่ไม่ต้องการขายแต่บรรดาถูกหลานบังคับให้ขายเพราะเห็นว่าได้จำนวนเงินมาก ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ชาวบ้านชัปพริกจำเป็นต้องขายที่ดินเพื่อความสุขของครอบครัว เมื่อได้เงินจากการขายที่ดินเป็นจำนวนมากแล้ว บางครอบครัวก็ใช้จ่ายเงินอย่างฟุ่มเฟือย บางครอบครัวก็ถูกถูกหลานหลอกเอาเงินเมื่อเงินหมด ที่ดินทำกินก็ไม่มี จึงเป็นเหตุให้ชาวบ้านที่อิงอาศัยอยู่ในหมู่บ้านชัปพริก หันมาประกอบอาชีพรับจ้างเลี้ยงโคนม เก็บเงินเพื่อซื้อถูกโคมาเลี้ยง จนสามารถประกอบอาชีพเลี้ยงโคนมเป็นอาชีพหลักได้ (คูบทที่ 4 ชุมชนที่ศึกษา : บ้านชัปพริก)

จากภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ความเป็นมาและสภาพทั่วไปของชุมชนบ้านชัปพริกนั้น จะเห็นสภาพของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมจากปัจจัยภายนอกชุมชน มีผลกระทบเข้ามาในชุมชนบ้านชัปพริกอย่างชัดเจน การติดต่อทางวัฒนธรรมของชาวบ้านชัปพริกกับสังคมภายนอกในช่วงระยะเวลาต่างๆ เป็นผลให้เกิดการยืมวัฒนธรรมจากภายนอกเข้ามา รูปแบบทางวัฒนธรรมหลายๆ ส่วนของชาวบ้านชัปพริกก็หายไป และมีการใช้วัฒนธรรมจากภายนอกเข้ามาในวิถีชีวิตของชาวบ้าน แต่กระนั้นการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชาวบ้านชัปพริกก็ได้เปลี่ยนแปลงไปทั้งหมด ยังมีปัจจัยภายในที่สำคัญในการชดเชยหรือการหยุดยั้งการเปลี่ยนแปลงจากภายนอกก็คือปัจจัยในความเป็นวัฒนธรรมย่อยและระบบเครือญาติเดียวกัน

ตามความหมายของนักมานุษยวิทยาแล้ว “วัฒนธรรมย่อย” (Subcultures) หมายถึง ส่วนต่างๆ ของวัฒนธรรมที่ใช้กันในกลุ่มคนบางกลุ่มเท่านั้น ไม่ได้ใช้กันในทุกกลุ่มคนหรือโดยคนจำนวนมากในสังคม วัฒนธรรมย่อย มักเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมทั่วไป (General Culture คือ วัฒนธรรมที่เป็นหลักในการดำเนินชีวิตทั่วไปของสมาชิกจำนวนมากของสังคม หรือเป็นวัฒนธรรมที่คนจำนวนมากในสังคมมีอยู่ร่วมกัน) แต่ในเวลาเดียวกันมันก็มักแตกต่างไปจากวัฒนธรรมทั่วไปด้วย วัฒนธรรมย่อยจะเด่นชัดในสังคมที่มีความแตกต่างกันในหมู่ประชากร จึงมักไม่มีวัฒนธรรมทั่วไปแต่เพียงประเภทเดียว แต่จะมีแกนกลางที่เป็นวัฒนธรรมทั่วไป และมีวัฒนธรรมย่อยอยู่จำนวนหนึ่งในสังคมนั้นด้วย (งามพิศ สัตว์สงวน, 2538 : 30-31)

ชาวบ้านซัพพริกก็จัดได้ว่าเป็นกลุ่มคนที่มีลักษณะทางวัฒนธรรมย่อย โดยเมื่อชาวบ้านได้ไปมีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มคนอื่น ๆ ที่มีลักษณะทางวัฒนธรรมทั่วไป ชาวบ้านซัพพริกก็จะพบความแตกต่างของวัฒนธรรมคนกับวัฒนธรรมทั่วไป แต่ก็ไม่เด่นชัดนักและสามารถปรับตัวเข้าหากันได้ไม่ยาก

พิธีกรรมของชาวบ้านซัพพริกและความสัมพันธ์ในระบบเครือญาติ เป็นปัจจัยภายในที่สำคัญที่ทำให้ความเป็นกลุ่มวัฒนธรรมย่อยของชาวบ้านซัพพริกยังคงปรากฏอยู่ได้ ปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่ทำให้อุดมการณ์ และจิตสำนึกของชาวบ้านซัพพริกมีลักษณะเป็นเอกลักษณ์เฉพาะกลุ่ม ทั้งยังเป็นแรงยึดเหนี่ยวที่สำคัญในการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ของวัฒนธรรม คือระบบความเชื่อและพิธีกรรมต่าง ๆ ทางสังคม ซึ่งจะเป็นการจัดระบบระเบียบทางสังคม ที่ชาวบ้านซัพพริกยังคงถือปฏิบัติกันอยู่ทั้งในยามปกติและยามวิกฤต โดยระบบดังกล่าวนี้จะประกอบด้วย ความเชื่อพื้นฐาน พิธีกรรมเฉพาะกลุ่ม ลักษณะของความเชื่อ พิธีกรรมทางพุทธศาสนา ความเชื่อในเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ภูตผี ปีศาจ และอำนาจเหนือธรรมชาติรวมกันอยู่ภายในจิตสำนึกของชาวบ้านซัพพริก หากมองในพฤติกรรมและสิ่งที่ปฏิบัติกันอยู่ในสังคมบ้านซัพพริก ปัจจุบันจะเห็นว่าไม่ว่าระบบความเชื่อหรือพิธีกรรมนั้นจะมีเหตุผลหรือไม่ก็ตาม ชาวบ้านซัพพริกทุกครัวเรือนก็จะมีส่วนร่วมในพิธีกรรมในโอกาสต่าง ๆ อย่างเต็มใจและตั้งใจ ดังในพิธีกรรมเช่นไหว้ศาลเจ้าพ่อบุญถือ ในเดือน 6 ของทุกปี ที่ชาวบ้านซัพพริกทั้งหมดได้มาเข้าร่วมพิธีกรรมกันอย่างสม่ำเสมอ

การเข้าร่วมในพิธีกรรมต่าง ๆ ของชาวบ้านซัพพริก นอกจากจะเป็นการขำในความเป็นสมาชิกของกลุ่มสังคมเดียวกันแล้ว ยังแสดงให้เห็นถึงการได้มาประสบกับภาวะการต่าง ๆ ร่วมกัน ได้ร่วมกันแก้ไขปัญหา ทั้งยังเป็นการแสดงความสัมพันธ์ทางสังคมที่ยึดแน่นในการความเป็นเครือญาติระหว่างกัน ผู้ที่ทำผิดทางสังคมหรือประพฤติดนไม่ถูกต้องตามธรรมเนียมของชุมชน มักจะได้รับการลงโทษโดยการไม่ให้เข้าร่วมพิธีกรรมของครัวเรือนนั้น ๆ รวมทั้งการไม่ร่วมช่วยในกิจกรรมการประกอบอาชีพการเลี้ยงโคนมและกิจกรรมทางสังคมอื่น ๆ ด้วย

หลังจากที่ชาวบ้านซัพพริกหันมาประกอบอาชีพการเลี้ยงโคนมเป็นอาชีพหลัก พิธีกรรมต่าง ๆ ก็ยังคงมีความสำคัญอย่างมาก เพียงแต่มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบและขั้นตอนให้ยึดหยุ่นตามสภาพการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมโดยรอบ ทั้งจากการเปลี่ยนอาชีพหลักจากการทำไร่มาเป็นการเลี้ยงโคนม การเพิ่มขึ้นของประชากร การคมนาคมที่สะดวกมากขึ้น การติดต่อสัมพันธ์กับผู้คนในกลุ่มสังคมวัฒนธรรมต่าง ๆ ราชรอบชุมชน การแต่งงานกันภายในชุมชนเริ่มลดลง แต่กระนั้น การแต่งงานระหว่างผู้คนในสังคมต่าง ๆ เท่ากับเป็นการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมหนึ่งเท่านั้น แต่ไม่มีผลต่อจิตสำนึกและอุดมการณ์ในความรู้สึกร่วมทางสังคมในความเป็นชาวซัพพริก เพราะการแต่งงานนอกจากจะเป็นการขยายความสัมพันธ์ทางสังคมของชาวบ้านซัพพริกแล้ว ยังเป็นการรับรู้แบบวิถีชีวิตที่เป็นลักษณะร่วมกันของคนไทยมากขึ้น ซึ่งก็เป็นแบบแผนวัฒนธรรมที่เพิ่มเข้ามาในวัฒนธรรมของชาวซัพพริกมากกว่าการสูญหายไป

การประกอบอาชีพการเลี้ยงโคนม ถือว่าเป็นการก่อกำเนิดแรงงานในรูปแบบเศรษฐกิจแบบใหม่ ที่ผลักดันให้หนุ่มสาวซึ่งเป็นแรงงานในรุ่นใหม่ ๆ แยกตัวออกจากภาคเกษตรกรรม สาขาปศุสัตว์นี้ แต่กระนั้นพฤติกรรมที่สำคัญที่สะท้อนให้เห็นความรู้สึกร่วมกันทางสังคม ในความเป็นกลุ่มวัฒนธรรมย่อยคือ อัตราการเคลื่อนย้ายแรงงานที่มีจำนวนน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับชุมชนใกล้เคียง ซึ่งจะอยู่ได้จากพฤติกรรมของชาวบ้านซัพริกในการออกไปทำงานนอกชุมชนที่ไม่ไกลนัก โดยสิ่งที่ยึดเหนี่ยวสำคัญจะแสดงออกมาเป็นรูปธรรมให้เห็นอย่างชัดเจนนั้น คือ การเข้าร่วมพิธีเช่นไหว้ศาลเจ้าพ่อบุญเถือของชาวบ้านซัพริกในทุก ๆ ปี แม้ในปัจจุบันจะพบว่ามีชาวบ้านซัพริกบางส่วนที่ไม่สามารถร่วมงานเพื่อมาร่วมพิธีกรรมนี้ได้ แต่พวกเขาเหล่านั้นก็จะส่งเงินมาให้กับญาติพี่น้องเพื่อซื้อของเช่นไหว้เจ้าพ่อบุญเถือแทน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมอันเป็นผลมาจากปัจจัยต่างๆ ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบวิถีชีวิตของชาวบ้านซัพริก ที่เริ่มต้นมาจากการเปลี่ยนแปลงในระบบเศรษฐกิจ ดังจะเห็นได้จากการปรับเปลี่ยนอาชีพและการเปลี่ยนแปลงทางความสัมพันธ์ในการประกอบอาชีพ แม้ถึงเหล่านี้จะส่งผลกระทบไปในทุก ๆ ส่วนของวัฒนธรรมชาวบ้านซัพริกก็ตาม การถ่ายทอดจิตสำนึกและอุดมการณ์ชาวซัพริกผ่านขั้นตอนการปฏิบัติพิธีกรรม และระบบเครือญาติของชุมชนซัพริก คือส่วนสำคัญที่ทำให้การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ นั้นเป็นไปได้อย่างช้า ๆ โดย เฉพาะระบบเศรษฐกิจการประกอบอาชีพการเลี้ยงโคนมที่มีการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด จากการวิเคราะห์ดังที่กล่าวมานี้พอสรุปได้ว่า การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นนั้น ยังมีระบบความเชื่อ การปฏิบัติพิธีกรรมที่ต่อเนื่อง รวมทั้งระบบเครือญาติในชุมชนเป็นตัวกำหนดควบคุมพฤติกรรมของปัจเจกชนอยู่

ถ้าพิจารณาถึงแง่มุมต่าง ๆ ของการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมนี้อาจจะเห็นได้ว่า การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมในด้านรูปธรรมจะเด่นชัดกว่าการเปลี่ยนแปลงในด้านนามธรรม ดังจะเห็นได้จากเครื่องมือเครื่องใช้ในการประกอบอาชีพ รวมทั้งรูปแบบบ้าน เครื่องนุ่งห่ม เครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ก็ล้วนแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจนของชาวบ้านซัพริก

การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมนั้น มีทั้งขบวนการในการรับที่เรียกว่า “การหยิบยืมทางวัฒนธรรม” ในหลาย ๆ ส่วนของสังคมชาวบ้านซัพริก จะมีวัฒนธรรมหลาย ๆ อย่างจากภายนอกที่ได้ถูกนำมาปฏิบัติใช้ในการดำเนินแบบแผนชีวิตของชาวบ้านซัพริก แบบแผนวัฒนธรรมที่ยังดำรงอยู่หรือเป็นส่วนวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงได้ช้า ส่วนมากก็จะเป็นวัฒนธรรมในระดับนามธรรม อันได้แก่ ความคิด อุดมการณ์ ความเชื่อ จิตสำนึก และปรัชญา ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ในวัฒนธรรมของชาวบ้านซัพริกในปัจจุบัน จะเห็นการผสมผสานกันอยู่ของรูปแบบวัฒนธรรมเดิมและรูปแบบวัฒนธรรมใหม่ควบคู่กันอยู่